Li girtîgehan polîtîkayên cinsparêzî

Mijarên wekî girtîbûn û zîndan bi salan e ku di dîroka gelê Kurd de cîh digre.. Lê belê di 35 salên dawiyê de ev gotinana bûn beşek ji jiyana rojane ya Kurdan.. Piştî darbeya 12ê Îlonê di serî de zîndana Amedê, li bakurê Kurdistanê û Tirkiyê girtîgeh bûn cihên berxwedana girtiyên şoreşger, demokrat û Kurd.. Bi taybetî berxwedana ku li zîndana Amedê li hemberî êşkenceyan hate nîşandan, bû serkeftina vîna tekoşîna şoreşgeran..

Salên 1980-90 û paşî jî salên 2000'an bi êşkence, zilm, mirin û berxwedanê di hişê mirovan de cîh girtin.. Di sala 2009'an de bi operasyonên qirkirina siyasî yên dibin navê "KCK"ê de qirkirinek siyasî hate destpêkirin.. Bi vî awayî careke din girtîgeh hatin rojevê.. Li gorî daxuyaniya wezareta dadê yê Tirk di sala 2002an de hejmara girtî û hukumxwaran 69 hezar û 512 bû.. Lê ev rêje di Nîsana 2012an de ji sedî 90 zêde bû û bû 132 hezar û 60 kesî.. **Rûpel 9**

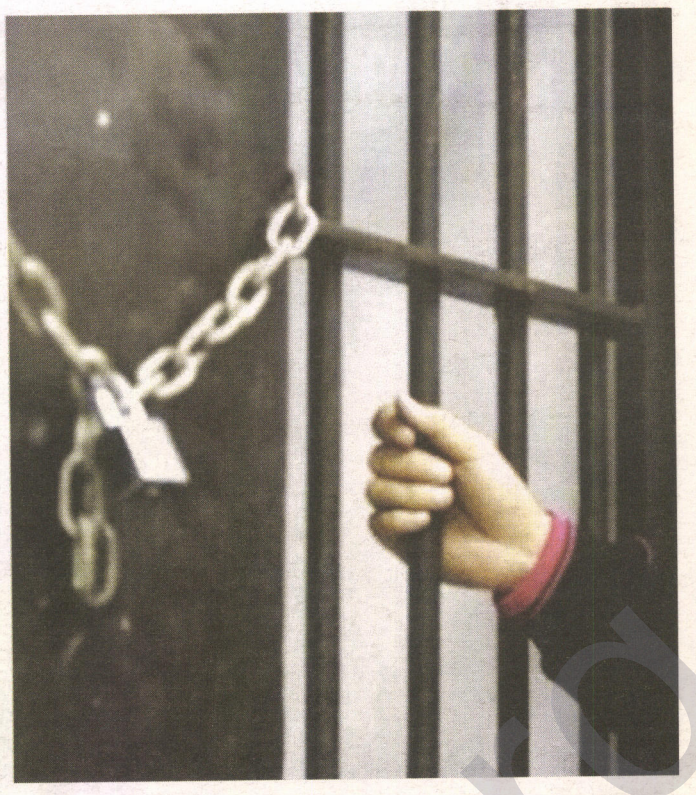

yaşamınızda yeni bir sayfa

newaya jin

Haziran 2012 SAYI: 87

Kürt kadınları 'çok renk tek ses' dedi

"Ulusal Kadın Konferansı, Kürt kadınları arasında kadın gücü ve iradesiyle ortak mücadele alanlarının geliştirilmesi ve Kürt halkının haklı davasına hizmet etmesi için bir zemin oluşturdu."

'ŞİDDETE KARŞI ORTAK REFLEKS'

Kürt Ulusal Kadın Konferansı 22-24 Mayıs tarihleri arasında, Güney Kürdistan'ın Hewler kentinde 'Ulusal birlik için çok renk, tek ses' sloganıyla yapıldı. Konferansa, Kürdistan'nın dört parçası, Avrupa, Rusya ve Ermenistan'dan toplam 210 delege katıldı. Kadın konferansına, kadınların ulusal birliğe öncülük etmesi, kadına yönelik şiddete karşı ortak refleks geliştirilmesi yönünde ki tartışmalar damgasını vurdu.

Kürt Ulusal Kadın Konferansı'na katılan delegelerden PAJK koordinasyon üyesi Evin Zilan, Süleymaniye Mahkeme Heyeti üyesi Emire Hasan, BDP Mersin İ Eşbaşkanı Aynur Aşan, KJB koordinasyon üyesi Bese Şimal, Jiyan Dergisinin editörü ve Kürdistan Kadınlar Birliği üyesi Evar İbrahim, konferansa ilişkin görüşlerini gazetemizle paylaştı.

'KADINLAR ÖNDERLİĞİMİZİ SAHİPLENDİ'

KJB koordinasyon üyesi Bese Şimal; Biz ilk kez Özgürlük Hareketi olarak bir konferansa resmi olarak katılıyoruz. Konferans, dört parça Kürdistan'da kadının yaşadığı sorunlara çözüm geliştirmek açısından önemli bir yere sahip. Önderliğimiz üzerinde ki tecrit gündeme geldi. Bir çok kesim görüş belirtti. Bütün kadınların bu sorunu sahiplenmesi de çok önemli bir konudur.

Süleymaniye Mahkeme Heyeti üyesi Emire Hasan; bu konferans önemli bir toplumsal çalışmadır. Bütün ülkeler toplumsal sorunlarını çözmek için sivil toplum örgütlerini kuruyorlar. Toplum içerisinde kadını güçlendirme amacıyla bir çok organizasyon kuruldu ve bir çok çalışmalar yürütüldü. Ancak bunlar tek başına sorunların çözümü için yeterli olmuyor."

'ORTAK İRADE İÇİN ÖNEMLİ BİR ADIM'

Jiyan Dergisinin editörü ve Kürdistan Kadınlar Birliği üyesi Evar İbrahim; " Kürtler ve kadınlar üzerindeki soykırım devam ediyor. Kürt kadınları Güney Kürdistan hükümetinin oluşması için çaba içerisinde oldu. Bazı yasalar değişmesine rağmen halen genel yasalar uygulanıyor. Bölgemizde halen kadınlar öldürülüyor. Kendini yakma ve intiharlar devam ediyor. Konferansın bu konuları ele alması kadınlar açısından çözüm geliştirebilir."

BDP Mersin il Eşbaşkanı Aynur Aşan; böylesi bir dönemde Ulusal Kadın Konferansı'nı gerçekleştirmek çok anlamlıdır. Geçen yıllarda Kürt halkı inkar ve imha politikalarıyla yüz yüze kaldı. Her ülkede bu politikalar farklı yöntemlerle uygulandı. Konferans, bu politikalara karşı ortak iradenin gelişmesi anlamına geldiğinden çok önemlidir." **3. sayfada**

Meclis kadınların çözüm gücüdür

Kürt kadınları Avrupa'nın değişik ülkelerinde ve kentlerinde meclisler bünyesinde örgütlenmektedir. Aynı amaçla Belçika'nın Liege kentinde de geçen yıl bir meclis oluşturdular. Mecliste 27 kadın çalışma yürütüyor. Liege Kadın Meclisi; sosyal, dış ilişki, genç kadın ve örgütleme komisyonlarından oluşuyor. Kadın meclisinin kuruluş amacını, yürüttükleri çalışmaları, karşılaştıkları... **4.sayfada**

Bir adak oyunu

Uzun yıllar tiyatroda yer alan ve Kürtlerin gönlünde taht kuran 'Kewe' Yıldız Gültekin'in sahne ismi. Gültekin Iğdır'da bir koçer olarak doğdu. Belkide onun sırrı koçer olmasında ve köyde büyümüş olmasındandır. Onun sanatla buluşması Kürt Özgürlük mücadelesinin yükseldiği ve çatışmalarının alevlendiği yıllara rast gelir. 1990'lı yıllarla... **7.sayfada**

Mısırlı kadınlar tehdit altında

Nazra Feminist Araştırmalar kurumu proje koordinatörü Salma El Naqqash, Avrupa'da yaşayan Kürt, göçmen ve Avrupalı kadınlarla Mısır'da artan militarizm ve onun kadınların yaşamı üzerinde yarattığı etkileri paylaşmak istediğini belirterek şunları söyledi: "Kamu alanında aktifleşen siyasete giren kadınlar tehdit edilmektedir. Mısır şu anda askeri, ataerkil bir kurum tarafından yönetildiğinden dolayı kadınlar hakaret ve tehditlere maruz kalıyorlar"

Askeri yapılanmanın kadınların kamu alanında rol oynamalarını kabul etmediklerine dikkat çekerek şöyle devam etti: "Gerici muhafazakar grupların güçlenmesi kadınların etkinliği ve aktifleşmesi açısından tehdit oluşturduğunu kesinlikle küçümsemiyorum. Fakat devlet militarizmi Mısırlı kadınlar açısından kesinlikle daha büyük tehdit teşkil etmektedir.' **5. sayfada**

Vildan DİRİK

Sevgili çocuklar

7. sayfada

Fadile YILDIRIM

'Benim özelim'

5. sayfada

Tülay ÖZDEMİR

Kadınlar, çocuklar ve barış

16. sayfada

www.arsivakurd.org

‘Ulusal birlik için çok renk, tek ses’

"Ulusal Kadın Konferansı, Kürt kadınları arasında kadın gücü ve iradesiyle ortak mücadele alanlarının geliştirilmesi ve Kürt halkının haklı davasına hizmet etmesi için bir zemin oluşturdu."

● **Evrim DENGİZ**

Kürt UKadın Konferansı 22-24 Mayıs tarihleri arasında, Güney Kürdistan'ın Hewler kentinde 'Ulusal birlik için çok renk, tek ses' (Pir rengî yek dengî, bi yekitiya netewî) sloganıyla yapıldı. Konferansa, Kürdistan'nın dört parçası, Avrupa, Rusya ve Ermenistan'dan toplam 210 delege katıldı. Konferansı'n ilk gününde Kürt sorunu ve çözümü; ikinci gününde kadın sorunu ve çözümü üzerine derin tartışmalar yapıldı. Konferans'ın son günü ise sonuç bildirgesinin tartışılıp hazırlanması ile sona erdi.

Ulusal kadın konferansına, kadınların ulusal birliğe öncülük etmesi, kadına yönelik şiddete karşı ortak refleks geliştirilmesi yönünde ki tartışmalar damgasını vurdu. Konferans sonuç bildirgesinin açıklandığı basın toplantısında, hazırlık komitesinin, Kürt halk önderi Abdullah Öcalan ve siyasi tutukluların özgürlüğü için Kürt kadınlarının yer aldığı bir komite öncülüğünde girişimde bulunulması kararı alındığı açıklandı.

Konferans'ta 25 farklı konu değerlendirildi

Güney Kürdistan'da gerçekleştirilen 2. Kürt Ulusal Kadın Konferansı, yayınlanan sonuç bildirgesinde; Kürt ulusal sorunu ve kadın sorununun çözümlenmesine yönelik 25 farklı konunun kadın bakış açısıyla değerlendirilerek, siyasi, toplumsal, ekonomik ve bilimsel çerçevedeki önerilerin tartışılıp, çözüm yollarının ortaya konulduğu belirtildi. Ayrıca konferansın, farklı fikirlere sahip Kürt kadınları arasında diyaloğun geliştirilmesi için de imkan yarattığı vurgulanarak, "Konferans, tüm Kürt kadınları arasında kadın gücü ve iradesiyle bir mücadele zemininin yaratılması ve Kürt halkının haklı davasına ve kadın sorununa hizmet etmesi için bir zemin oluşturdu" ifadeleri yer aldı. Yine; demokratik, özgür ve eşit bir toplumun yaratılması için bütün örgüt ve kurumların mücadelesinin sürmesi gerektiği belirtildi. Konferans sonuç bildirgesinde Kürt Ulusal Konferansı'na katılımda ve hazırlık komitesinde yüzde 40 kadın kotası uygulanması talep edildi.

Konferans Kürt kadınlarının başarısıdır

Kürt Ulusal Kadın Konferansı' na katılan delegelerden PAJK koordinasyon üyesi Evin Zilan, Süleymaniye Mahkeme Heyeti üyesi Emire Hasan, BDP Mersin eşbaşkanı Aynur Aşan, KJB koordinasyon üyesi Bese Şimal, Jiyan Dergisinin editörü ve Kürdistan Kadınlar Birliği üyesi Evar İbrahim konferansa ilişkin görüşlerini gazetemizle paylaştı.

PAJK Koordinasyon üyesi Evin Zilan; Ulusal Kadın Konferansı'ndan bahsedince birlik ve eşitlik insanın aklına geliyor. Bir kez daha böylesi bir konferansın yapılması Kürt kadınlarının büyük başarısıdır. Şimdiye kadar egemenler kendilerine göre her şeyi ayarladılar. Bu sistem Kürt halkını ve kadınlarını hiç bir zaman güç ve irade olarak kabul etmedi. Üzerimiz de sürekli koparma, parçalama siyaseti günlük olarak yürütülmektedir. Bu politikalar özgürlük ve birliğe hizmet etmiyor. Dolayısıyla egemen politikaların başarı sağlamaması için bizim daha fazla biraraya gelmemiz gerekiyor. Dört parça Kürdistan'da yapılan siyasetin bütün Kürtlerin çıkarlarını esas alması önemlidir. Kadın iradesinin gelişmesi için yürütülen mücadele umudumuzu büyütüyor. Eğer kadınlar kendine güvenirse kadın özgürlüğü gerçekleşir. Özgürlük için mücadele eden ve büyük bedeller ödeyen kadınların anısına sahip çıkarak, gücümüzü birleştirmeliyiz.

Ortadoğu'da Siyasi İslamın aile ve toplum üzerindeki etkisi çok yüksek. Kadın yaşamın her alanından uzaklaştırılmış. Bedenini ateşe veren kadın sayısı çok yüksek; yine çok sayıda kadın fuhuş sektöründe kullanılıyor; adaletsizlik, taciz, tecavüz gibi bir çok şey kadın üzerinde uygulanıyor. Kadınların kaçırılması siyasi islamın politikaları sonucu gelişiyor. Kaos ve kriz her gün biraz daha artıyor. Kadını bitirme politikalarına karşı kadınların mücadelesi var tabii ki. Şirin Elemhuli bu mücadelede yaşamını yitirdi. Bölgemizde en büyük sorun özgürlük sorunudur. Dolayısıyla bu Konferansın kadınlar açısından önemli bir yeri sahip.

Kadın iradesinin ortaklaşması açısından önemli bir konferans

Süleymaniye Mahkeme Heyeti üyesi Emire Hasan; bu konferans önemli bir toplumsal çalışmadır. Bütün ülkeler toplumsal sorunlarını çözmek için sivil toplum örgütlerini kuruyorlar. Bunların amacı siyasi partilere hizmet etmek değil, topluma hizmet etmektir. Toplum içerisinde kadını güçlendirme amacıyla bir çok organizasyon kuruldu ve bir çok çalışmalar yürütüldü. Ancak bunlar tek başına sorunların çözümü için yeterli olmuyor. Son iki yıldır halkın sorunlarını çözecek örgütlenmelere ağırlık verildi.

BDP Mersin il Eşbaşkanı Aynur Aşan; böylesi bir dönemde Ulusal Kadın Konferansı'nı gerçekleştirmek çok anlamlıdır. Geçen yıllarda Kürt halkı inkar ve imha politikalarıyla yüz yüze kaldı. Her ülkede bu politikalar farklı yöntemlerle uygulandı. Konferans, bu politikalara karşı ortak iradenin gelişmesi anlamına geldiğinden çok önemlidir. Kuzey Kürdistan'da kadın örgütlülüğü için bir çok çalışma yapılıyor. Türk hükümeti, kadın mücadelesini engellemek ve zayıf düşürmek için kirli yöntemler uyguluyor. Özellikle Kuzey Kürdistan'a özgü sorunlar yaşanıyor. Bu konferans; dört parçada yaşanan kadının maruz kaldığı şiddet ve kırıma karşı ortak çözüm perspektifini oluşturdu.

Bütün kadınlar Önderliğimizi sahiplendi

KJB (Yüce Kadınlar Topluluğu) koordinasyon üyesi Bese Şimal; çok önemli bir konferans. Biz ilk kez Özgürlük Hareketi olarak bir konferansa resmi olarak katılıyoruz. Belli bir delege sayısı ile katıldık. Bu hem bizim için hem de Kürt kadın hareketi için çok önemli bir adımdır. Yine bu konferans, dört parça Kürdistan'da kadının yaşadığı sorunlara çözüm geliştirmek açısından da önemli bir yere sahip. Bu konferansın sonuçlarından biri, Kürt kadınlarının birbirini tanıma ve bir araya gelme çabasıdır. Düşünsel ve paradigmasal açıdan çok önemli tartışmalar yürütüldü. Halen devletçi eğilimlerin olduğunu görüyoruz. Devletçi yaklaşımlar kadın sorunu için çok ciddi bir sorun. Bu tartışmalar, kadınların biribirini tanıma ve bir araya gelme çabalarıdır. Konferansın önemli bir altyapı oluşturacağına ve kadınların sorunlarını çözmek için bir çatı altında bir araya geleceğine inanıyorum. Önderliğimiz üzerinde ki tecrit de gündeme geldi. Bir çok kesim, Önderliğin üzerindeki tecridinin kaldırılması ve özgürlüğü için görüş belirtti. Çünkü kadın özgürlüğü üzerine en çok proje üreten ve çalışan Önderliğimizdir. Onun için uluslararası komploya maruz kaldı. Kürdistan'nın dört parçasının bu bitirme politikalarına karşı tutum alması önerisi yapıldı. Bütün kadınların bu sorunu sahiplenmesi de çok önemli bir konudur.

Jiyan Dergisinin editörü ve Kürdistan Kadınlar Birliği üyesi Evar İbrahim; Kürtler ve kadınlar üzerindeki soykırım devam ediyor. Kürt kadınları Güney Kürdistan hükümetinin oluşması için çaba içerisinde oldu. Bazı yasalar değişmesine rağmen halen genel yasalar uygulanıyor. Bölgemizde halen kadınlar öldürülüyor. Şiddet, taciz ve tacavüz devam ediyor. Bu sorun can alıcı bir noktaya gelmiş durumda ve çözümü aciliyet gerektiriyor. Kendini yakma ve intiharlar devam ediyor. Yine yoksulluğun giderilmesine dönük hiç bir kanun yok. Konferansın bu konuları ele alması kadınlar açısından önemlidir.

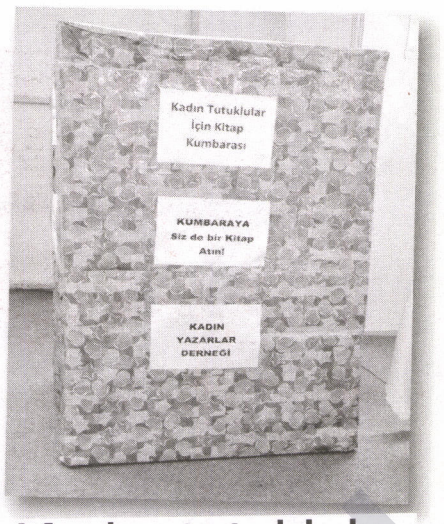

Kadın tutuklular için kitap kumbarası

Kadın Yazarlar Derneği, son dönemde artan tutuklamalara dikkat çekmek ve kadın tutuklularla dayanışmak amacıyla kadın tutuklular için kitap kumbarası açtı. Diyarbakır 3. Kitap fuarında başlatılan kampanya ile "dışarı ve içeri" arasında kitaplarla bir köprü kurulmak isteniyor. Kampanyaya ilişkin bilgi veren Kadın Yazarlar Derneği Dönem Sözcüsü Sevim Korkmaz Dinç, son dönemlerde kadınlar üzerinde yoğun baskıların gerçekleştiğini ve kadınların düşüncelerinden dolayı cezaevlerine konulduğunu ifade etti. "KCK" adı altında yapılan operasyonla birçok kadının tutuklandığına dikkat çeken Dinç, cezaevindeki koşulların ağır şartlarından dolayı kadınların cezaevlerinde kitaptan uzak kaldıklarını belirtti. Dinç, "Kadınlar cezaevinde okumaktan uzaklar, ellerinde yeterince kitap yok. Cezaevlerinin kütüphaneleri çok sınırlı. İstedik ki bu kadın arkadaşlarımıza destek olalım, onlara elimizde olan kitaplarla bir köprü oluşturalım. Kadın tutuklulara kitap kampanyasını Diyarbakır'da başlattık" dedi.

'Kitaplar cezaevine girince kadınların dünyaları ışıyacak'

Bütün duyarlı kadın ve erkekleri bu kampanyaya destek olmaya çağıran Dinç, "Türkiye'nin her yerinde istedikleri dilde istedikleri konuda kitapları oluşturabilirler. Bir kitap bizim için bir dünya demektir. Bu kitaplar cezaevlerine girdiği zaman oradaki kadınların dünyaları daha da ışıyacaktır. Evlerindeki okunmuş kitaplardan, dergilerden getirebilirler ya da buralardan alıp destek verebilirler" şeklinde konuştu. Dinç, ayrıca insanların düşüncelerinden dolayı tutuklanmalarına da karşı olduklarını ifade etti.

Kadın Yazarlar Derneği olarak üç yıldır kadınları yazı ve kitapla buluşturmak amacıyla kampanyalar düzenlediklerini ifade eden Dinç, "Kadınlar 12 Eylül anılarını anlatıyor" projelerinin olduğunu ve değişik projelerle kadınların sesini duyurmaya çalıştıklarını söyledi. ● DİHA

Herşeye rağmen mücadele

Kadına yönelik saldırılar gün geçtikçe artıyor. Şiddet analizlerine giderken bu olguyu salt geleneksel toplum yapısının kadına yaklaşımı ve algı düzeyi ile açıklamak eksik bir değerlendirme olur. Saldırıların kaynağını siyasi iktidar oluşturuyor. Kadının biraz aktifleşmesi, erkeğe ait alanlara müdahale etmesiyle ayyuka çıktı saldırılar. İktidar merkezlerinin kadına yönelik saldırılarının artması, toplumun değer yargıları kıskacında olan kadını daha fazla saldırıya açık hale getirdi.

Türkiye'de son yıllarda kadına yönelik şiddetin artmasının en belirleyici kaynağı AKP hükümetidir. Söylemleri, karar ve davranışlarıyla her gün kadınları aşağılama dozunu arttıyor. Türkiye Başbakanı hakaret ve aşağılamayı kadından başlatıyor. 'Ananı alda git' sözüyle çok 'kıymet' verdiği analara bir gönderme yapıyor. Yine cinayete kurban gitmiş kadınlara yaklaşımı bundan farklı değil. Ve son dönemlerde bir kürtaj tartışması almış başını gidiyor. Birden yufka yürekli bir başbakan halkın karşısına çıktı, 'Kürtaj cinayettir' dedi. Sanki yıllardır Türkiye'de siyasi, askeri, sosyal, ekolojik cinayetler hiç işlenmiyor; onlarca insan kimyasalla parçalanmıyor, doğa katledilmiyor, kadınlar her gün sokak ortalarında öldürülmüyor ve sanki bunların hiç bir kıymeti harbiyesi yokmuş gibi. Bu konuşmasıyla Roboski katliamında devletin kastını ortaya koyarak, katliamı 'istenmeyen Kürdün kürtajla alınması' olarak resmi ifadeye kavuşturuyor.Yine Türkiye Başbakanı 'kürtajı yasaklayabilirmiyiz?' diye de nabız yokluyor. Saldırılara maruz kalan esas merkezi siyasetteki kadınlar oluşturuyor. BDP'nin seçilmiş vekilleri, belediye başkanları, meclis üyeleri gibi yüzlerce siyasetçi cezaevlerinde.

Ortadoğu'da kadına yönelik saldırıların arttığı tek ülke Türkiye değil tabii ki. Ortadoğu'da siyasetin dengeleri değiştikçe kadına yönelik saldırılar artıyor. Her kaos döneminde önce kadına yönelim gelişiyor ve önce kadına dair var olan haklar kısıtlanmak isteniyor. İşte Ortadoğu'da olan da bu. Zaten çok sınırlı olan haklar yeni hükümetlerce sınırlandırılmaya çalışılıyor.

Bu konuda erkek zihniyeti hangi ülkede olursa olsun refleksleri ortaktır ve hızla birbirine benzemeye çalışıyorlar. Yöntemleri uygulamaları bile çok yakın.

Kısacası karşımızda acılarımızı görerek insafa gelecek bir zihniyet yok. Onların derdi aktifleşen, örgütlenen, bilinçlenen kadını saf dışı bırakmaktır. Bu konuda ellerinden geleni ardına koymadan yöneliyorlar. Adım adım, alıştıra alıştıra büyük bedellerle elde edilen yaşam alanlarımızı geri almanın peşindeler. Çünkü bilinçli, örgütlü kadının içinde yer aldığı her toplumsal doku erkek zihniyetinin yaşam alanını daraltıyor. Politikalarını deşifre ediyor. Örgütlü kadın egemen zihniyetin en savunmasız yanıdır. Belki iktidar kurumlarıyla saldırabilir, tutuklayabilir, sınırlandırmaya ve zayıflatmaya çalışabilir. Ama; kendi farkına varmış kadın gerçekliğinin geri dönüşü olmayan bir algı düzeyi yarattığını da çok iyi biliyor.

İşte bu gerçeğin tadına varmış kadınlar da durmuyor; dövünme, sızlanmanın bir sonuç getirmeyeceğini biliyorlar. Her şeye rağmen mücadelede ısrarlılar. Bunun en iyi örneklerinden biri Diyarbakır'da ikincisi yapılan 'Ekoloji ve Yerel Yönetimler Kadın Konferansı'dır. Yüzlerce üyesi, beldediye başkanları, vekilleri tutuklanmış bir partinin bu çalışmalardaki ısrarı tam da 'her şeye rağmen' mücadele anlamına geliyor. Yine Mısır'da büyük direniş ve arayışlardan sonra oluşan hükümet kadınları tehdit ederek, engellemek istiyor. Ama Mısırlı kadınlar da her şeye rağmen mücadele diyor. Güney Kürdistan'da onca engeli aşarak Ulusal Kadın Konferansı'nı gerçekleştirmek, ortak mücadele zeminlerini oluşturma çabası, kadın katliamlarına karşı sokaklara dökülmek de aynı anlama gelmektedir. Bu kadınlar ne istediğini bilen, amacında ısrarlı kadınlar. Dertleri sadece kendilerini kurtarmak değil, onlar yarını kazanma peşindeler.

Önümüzdeki dönem Ortadoğu'da kadına yönelik baskılar artarak devam edecek. Ortadoğu'yu dizayn etmek isteyenlerin demokratik, cinsiyet özgürlükçü bir toplum yaratma amaçları yok. Bu ancak başta kadın olmak üzere egemen zihniyetten müzdarip olan bütün kesimlerin ortak mücadelesi ile mümkündür. Bunun koşulları var. Mısırlı kadınlar seslerine ses katılmasını bekliyor. Kürt kadınları demokratik toplum inşasında ortaklaşma çabalarını hızlandırmış. Türkiye li kadınlar iktidarın egemen zihniyetine karşı sokaklara dökülmüş. Yani her yerde bir çaba, emek var. O halde renklerimiz ne olursa olsun, amacımız ve sesimizin tek olması gereken bir süreçteyiz. Bütün kadınlar herşeye rağmen 'gör, duy ve ortak ol' demelidir birbirine.

Haziran sıcaklığının yaşandığı bu hareketli günlerde, yüreğinizin mücadele kararlılığı ile daha güçlü atması, serinliği yaratması dileğiyle.

newaya

Devlet militarizmi büyük tehdittir

El Naqqash, "siyasete giren kadınlar tehdit edilmektedir. Mısır şu anda askeri bir kurum tarafından yönetildiği için kadınlar hakaret ve tehditlere maruz kalıyorlar" dedi.

● **Ann-Kristin KOWARSCH**

Ortadoğu'nun en eski kültürlerinden olan Mısır, ataerkil geleneklerle ilk tanışan topraklardan biridir. Bu durum kadın direnişinin Mısır'da köklü olması anlamına da gelmektedir. Mısır tarihinde Firavunlar döneminden itibaren kadınlar yönetimde söz sahibi olmuşlar ve Firavunluğa kadar yükselmişlerdir. Nefertiti, Kleopatra Mısırlı kadın yöneticiler arasında en çok bilinenlerdir. Ancak ataerkil sisteme geçiş Mısırlı kadınların kabusu olmuştur. Sünnet, 'namus cinayetleri, aile içi şiddet, dini baskılar kadınlar üzerinden hiç eksik olmamıştır. UICEF'in 2002 raporuna göre, Mısır kadınının yüzde 35'i, kocası tarafından dövülmekte ve cinayetlerin yüzde 47'si 'töre' ve 'namus' nedeniyle işleniyor. Birleşmiş Milletler'in 2003 raporuna göre, Mısır'da 15 yaş ve üstü kadınların yüzde 56.1'si okuma yazma bilmiyor. Eğitimin yaygınlaşmamasındaki engel ailelerin eğitime (özellikle kızların eğitimine) karşı olmaları ve ekonomik. Yine birçok ülke gibi Mısır'da da kadın sünneti en büyük sorun. Mısır'da yaklaşık 132 milyon kadın bu uygulamaya tabi tutuldu. Ve her yıl 2 milyon kadın sünnet ediliyor.

Kleopatra'nın memleketi olan Mısır'da kadınların durumu sınıfsal farklara göre değişmektedir. Genel olarak üst ve orta/alt sınıfa mensup kadınlar olarak ele alınabilir. Üst sınıfa mensup kadınlar daha iyi imkanlara (eğitim, sosyal vb) sahip iken orta/alt sınıfa mensup kadınlar toplumsal ve dini baskılara daha fazla maruz kalmaktadır. Bu sınıfsal farkların yarattığı çelişkiler Tahrir'i oluşturan olgulardan biridir.

Tahrir Meydanı'nın kadınları

Tahrir Meydanı eylemlilikleri sonrası yapılan yönetim değişikliği Mısır'da ki ayaklanmaları ve protestoları sona erdirmedi. Çünkü halkın talebi demokratik bir sistemin geliştirilmesidir. Ancak iktidar, geçiştirmeyi esas aldığından çatışmalar halen sürmektedir. Tahrir Meydanı eylemliliklerinde Mısırlı kadınlar aktif rol üstelerek dikkatleri üzerlerine çektiler. Demokrasi için sokaklara dökülen kadınlar, yönetim değişikliğinden sonra da gündem de ki yerini korudular; bu kez yeni yönetimin kadın haklarını kısıtlama girişimlerine karşı mücadeleleriyle gündemdeki yerini almaktadırlar. Mısırlı kadınlar, Mısır'ın demokratik bir sisteme geçmesi için mücadelelerini sürdürmektedir. 2011 Ocak ayında yaşanan iktidar değişiminin kadınlar açısından ne tür sonuçlar yarattığını Nazra Feminist Araştırmalar kurumu proje koordinatörü Salma El-Naqqash gazetemize değerlendirdi.

El Naqqash 25 Ocak devriminin kadın faaliyetleri için yeni alanlar açtığını söyleyerek şöyle devam etti: " Ocak devrimi kadın faaliyetleri açısından yeni alanlar açtı. Çünkü bu süreçte ilk kez çalışmalara katılan kadınlar vardı ve bu kadınlar şu an siyasette aktiftir. Siyasal parti ve sosyal hareketler içerisinde yerini almaya çalışıyorlar. Yasal alanda kadın haklarına ilişkin yasaların geri alınmasına dönük bazı gerici tehditler olmasına rağmen, kadınların siyasete katılımının gelişmesi, Mısır'da ki kadın hareketinin çok önemli bir kazanımıdır" dedi. Mısır eski başkanı Hüsnü Mübarek döneminde kadınlara ilişkin yasaların neden geri alınmak istendiğine değinen Salma El Naqqash şunları söyledi: "Bu yasalar Mübarek'in çete rejimi ve Suzanna Mübarek tarafından yönetilen 'Ulusal Kadın Konseyi' gibi devletçi mekanizmalar tarafından düzenlenmiş ve kararlaşmıştı. Böylece kadın açısından kazanım olan yasalar, devrimin oluşuyla meşruiyetini kaybettiler. Çünkü bu yasalar eski çete devletinin kalıntıları olarak ele alındı" ifadelerini kullandı.

Evlilik yaşını düşürme yasa teklifine karşı mücadele sürüyor

Salma El Naqqash, son günlerde Mısır Parlementosu'nda evlilik yaşını 14'e düşürülmesini öngören yasa teklifini de değerlendi. Evlilik yaşının 14'e düşürülmesi için Parlemento'da tartışmaların yapıldığını ancak şimdiye kadar yasallaştırılmadığını ifade etti. Tartışılan yasa karşı sivil toplum örgütlerinin, siyasal partilerin ve milletvekillerinin kararlı bir şekilde itiraz ettiklerini ve karşı durduklarını söyledi. El Naqqash, evlilik yaşını düşürmeyi öngören yasa teklifine karşı kadın örgütlerinin mücadelelerine dikkat çekerek" yasa teklifine karşı çeşitli kadın grup ve örgütleri yürüyüşler, protestolar düzenlemişlerdir. Birçok farklı örgüt ve kadın aktivistlerinin yanısıra Azza Soliman Hanım tarafından yönetilen Mısırlı Kadın Hukuk Danışma Merkezi bu yasa tasarısına karşı bir medya kampanyası üzerinde çalışmaktadır" dedi. El Naqqash son dönemlerde 'erkeklere ölen eşleriyle öldükten sonraki altı saat içerisinde cinsel ilişkiye girme hakkı tanıyan yasa' ya ilişkin sorumuza şöyle yanıt verdi:" Bu söylenti Mübarek yandaşı ve devletle yakın ilişki içerinde olan bir gazeteci tarafından yayınlanmış asparagas bir haberdir. Gazeteci eski rejimin yanlısı olduğu için bu haber yolu ile yeni seçilen milletvekillerinin meşruiyetini şaibe altına almayı hedeflemektedir" vurgusunu yaptı.

Salma El-Naqqash

Kamu alanında aktifleşen kadınlar tehdit altında

Nazra Feminist Araştırmalar kurumu proje koordinatörü Avrupa'da yaşayan Kürt, göçmen ve Avrupalı kadınlarala Mısır'da artan militarizm ve onun kadınların yaşamı üzerinde yarattığı etkileri paylaşmak istediğin belirterek, "kamu alanında aktifleşen siyaset giren kadınlar tehdit edilmektedir. Mısır şu anda askeri, ataerkil bir kurum tarafından yönetildiğinden dolayı kadınlar hakaret ve tehditlere maruz kalıyorlar" dedi. Askeri yapılanmanın kadınların kamu alanında rol oynamalarını kabul etmediklerine dikkat çekerek şöyle devam etti: "Gerici muhafazakar grupların güçlenmesi kadınların etkinliği ve aktifleşmesi açısından tehdit oluşturduğunu kesinlikle küçümsemiyorum. Fakat devlet militarizmi Mısırlı kadınlar açısından kesinlikle daha büyük tehdit teşkil etmektedir.'

Çin'de kadınların üçte biri aile içi şiddet maruz kalıyor

Çin'in en büyük sivil toplum örgütü Çin Kadın Federasyonu (ACWF) tarafından ulusal çapta yapılan bir araştırmaya göre, ülkede her üç aileden birinde ev içi şiddet uygulanıyor. Araştırmaya göre, fiziki yanı sıra psikolojik şiddet uygulaması en çok kırsal kesimlerde, eğitim seviyesi düşük genç ailelerde meydana geliyor. Ev içi şiddetin yüzde 90'ının ise erkekler tarafından kadınlara karşı uygulanıyor.

Gansu, Hunan ve Zhejiang eyaletlerinde Çin Hukuk Enstitüsü tarafından yapılan bir başka araştırmada ise, aile içi şiddetin mağdurlarının yüzde 85'inin kadınlar olduğu belirtildi. Araştırmada, kırsal kesimdeki aile içi şiddete yaygın bir biçimde rastlanmasından dolayı, hem erkek hem de kadınların bunu yaşamlarının bir parçası olarak kabul gördükleri kaydedildi.

157 bin kadın yaşamına son verdi

Kadın intiharlarının nedenlerinin başında da ev içi şiddet geliyor. Ruhsal ve genel sağlık bilgilendirme internet haber sayfası Da Ai Net'te yayınlanan bir rapora göre şiddet ve baskılar sonucu yılda 157 bin kadın yaşamına son veriyor. Kırsal kesimde kadınlardaki intihar oranın şehirdekinin 5 mislisi olduğu belirtildi. Kırsal kesimde 260 intihar olayı üzerinden yapılan bir araştırmada, yaşamına son veren kadınların yüzde 66'sının ev içi şiddette maruz kaldıkları belirlendi.

Guangdong Belediye Kadın Federasyonu tarafından yapılan bir başka araştırmada ise, ev içi şiddetin eğitim düzeyi veya gelir düzeyi düşük ailelerle sınırlı olmadığını gösteriyor. 548 ev içi şiddet olayı üzerinde yapılan araştırmada, 111 olayda ailenin yüksek eğitimli olduğu, 72 olayda ailenin memur aile olduğu, 88 olayda ise aylık aile gelirinin 2 bin Yen (215 Euro) üzerinde olduğu kaydedildi. Çin'de ortalama aile geliri 2 bin Yen'nin altındadır. Dünyanın en büyük nüfusuna sahip, ekonomisi yılda ortalama yüzde 10 büyüyen Çin'de 135 milyon kişi günlük olarak geçimini 1 doların altında gelirle sağlıyor.

● **Haber Merkezi**

Gülay SÖKER

'Şiddet uygulayan erkek değildir'

Reklâmcılık kapitalist modernitenin günümüz toplumsunum modelleri içindeki en popüler sektörlerin başında geliyor. Amaç en iyiye devasa pazarlar açmak, insanın temel ihtiyaçlarını karşılamak değil, erkin kendi sürdürülebilirliliğini sağlaması için koşullar yaratmak. Erk-erkek karakterli, cinsiyetçi olan bu sistem kendinin dışındaki tüm varlıklar üzerinde her türden tasarruf hakkına da sahip. Bu nedenledir ki bu sektör kadını, kadın bedenini iğdiş ederek pazar değeri biçmiş ve şiddeti meşrulaştırma üzerine kurgulanmıştır. Şiddeti o denli ince süslemelerle saklar ki çoğumuza zararsız ve alışılageldik bir manzara hissi yaratmanın ve de beynimize al-tüket komutu vermenin dışına çıkmaz. Alıyor ve hızla tüketip daha farklısına yol alıyoruz. Bizce bu oldukça masum ve insani bir duygu.

Bu sektörde en çok kullanılan kadın imgesi ise ilgili ilgisiz her şeye eklemlenmiş; bu pazar anlam derdinde değil, algılanmasını istediği biçime kavuşturma, dönüştürerek arzı arttırma derdinde.

Çikolata ve kadın uyarlaması; ikisi de mutluluk hormonu salgılamasın da etkili! Fakat sana aitse. Elinde tutabiliyorsan, güç ve enerji verir.

Ev-yuva-kadın rahmi; asırlarca kutsal ve dokunulmayan doğurganlık bile sıradanlaştırılarak nesnel değere dönüşüyor ve erkeğin yaratım gücü ön plana çıkıyor. Rahim kadar sıcak ve korunaklı bir dünya!

Ve daha yığınla benzeştirme...

Geçenlerde kadına yönelik şiddet ile mücadeleyi işleyen bir reklam dikkatimi çekti. Kaba şiddete maruz kalan bir kadının kan revan görüntüsü, insanın tüylerini ürperten, ' yeter!' dedirten, finalde ise 'şiddet uygulayan erkek değildir...' repliği ile biten bir reklam. Evet, 'erkek şiddet uygulamaz!' Bana göre bu reklam hem şiddetin biçim tartışmalarına göreceli yaklaşımları ve hem de erkekliğe bakış açısını ortaya çıkartması bakımından önemli bir veri.

Erkek, yani her türden güç ve kudrete nail olan, ananelerle, yasalarla varlığını meşrulaştıran günümüz modern tanrı kralları. Acıdır ki demokrasilerin biçim bolluğuyla hayatımızın her alanına nüfus ettiği günümüzde bize verilen mesajların arka planında erki meşrulaştırma eğilimi saklı duruyor. Her şey bu tahakküm üzerinden kurgulanmış gibi. Fakat bize yansısı bilgisayar simülasyonu: Bir taraftan yaşantımızın ayrıntılarına sinmiş, rengi ve biçimi ile somut olan, diğer taraftan ve çoğunlukla bize temas eden, hissedilen ama ifadesi eksik bir realite. İçinde dolanıyorken 'var mı-yok mu?' diye köşelerin kolaçan edildiği bir durum. Yani, şiddetin biçimi onu daha az veya çok görünür kılabiliyor. Kaba mı eh, o zaman şiddettir. Tabi bu bile göreceli 'karıyı dövdüm, kafamın tasını attı... Er adama yapılır mı, kadın hak etmiştir!' hallerimiz toplumsal algı parçalılığımızı çok iyi yansıtan söylem-biçimlerdir. Kaba şiddetin yanı sıra sinsice uygulanan psikolojik baskı nasıl adlandırılır, nasıl elle tutulur bir görünürlülüğe kavuşturulabilir diye yıllarca kafa yorduk. Zira bu etkisi büyük, fakat ıspatı zor bir olgu Psikolojik şiddetin yaşantımızda ki yeri ve yarattığı etkiyi her birimiz yaşantımızın pek çok safhasında deneyimledik, deneyimliyoruz. Bu kaba şiddettin dışında ki tüm şiddet türlerini de kapsar genişlikte. Sözlü ve dolaylı olarak maruz kaldığımız, toplumca 'morarmıyorsa can yakmaz ' kabulü ile normalleştirilen bu şiddet türünü tarif etmek güç... Yasalarda adı ve yeri yok bu şiddet çeşidinin. Toplumsal algıda da ilişkilerin doğal akışı olarak kabul noktası oluşturmuş durumda.

Kadına yönelik şiddet her kesimce tartışıldı, tanımlara kavuşturuldu, yasalar oluşturuldu, cezai yaptırımlarla denetlenmeye, engellenmeye çalışıldı. Yani her zaman yaşantımızın enleri arasında yer aldı. Kadın hareketleri, inisiyatifler ve feminist çevrelerin bu konuda yürüttükleri çalışmalara karşın gelinen düzey çok daha tehlikeli ve karmaşık. Şiddet karşıtı bir reklam filmi bile çok şey anlatabiliyor. Bu film şiddeti engelleme değil, erki meşrulaştırarak, nasıl algılanmasını istiyorsa öyle sunup, reytingleri artırarak medya tekellerine kar sağlama mantığıyla ele alınıyorsa, durup yeniden bir sınıflandırma ve akabinde adlandırmaya gitmemiz şart. 'Reklam demokrasisi' nin gizil hedef şaşırtma yöntemi ile yapmaya çalıştığı özünden boşaltmayı yine kadınların görmesi ve 'dur!' demesi gerek. Yoksa bu simülasyon hepimizi içine çeker, fark ettirmeden savurur; aman dikkat!

Bir adak oyunu

Yıldız Gültekin yeni bir oyun ile izleyicinin karşısına çıkacak. Bu oyun izleyicilerin Kewe karakterinde beklediği gibi bir komedi olmayacak. Kewe bu sefer bir dram oyunla sahnede olacak.

● Döne Güzel

Yıldız Gültekin

Uzun yıllar tiyatroda yer alan ve Kürtlerin gönlünde taht kuran Kewe, Yıldız Gültekin'in sahne ismi. Gültekin Iğdır'da bir koçer olarak doğdu. Belkide onun sırrı koçer olmasında ve köyde büyümüş olmasındadır. Tiyatro ona çok çekici gelmez, ama abisinin ısrarıyla birlikte MKM'de tiyatro çalışmalarında yer alır. Onun sanatla buluşması Kürt Özgürlük mücadelesinin yükseldiği ve çatışmalarının alevlendiği yıllara rast gelir. 1990'lı yıllarla birlikte tiyatroya başlar. Yıldız Gültekin; yaşamını, tiyatroya ve sanata ilişkin ayrıntıları gazetemizle paylaştı.

Gültekin yaptığı değerlendirmede, 20 yıl ara vermeden tiyatro çalışmalarına devam ettiğini, 1992'li yıllarda Kürt ulusal mücadelesinin gelişmesiyle birlikte Mezopotamya Kültür Merkezinde tiyatro çalışmalarına başladığını ve 2002 yılından beri de Avrupa'da çalışmalarını sürdürdüğünü söyledi. Tiyatroya ilgisinin olmadığını, abisi Süleyman Çarneva'nın 'sen bu işi yapabilirsin' teşviki üzerine tiyatroya başladığını belirtti. Koçerlerin yaşamıyla tiyatro arasında güçlü bir bağ olduğunu söyleyen Yıldız Gültekin, "Koçerler açık bir alanda yaşarlar. Yatarken bile yıldızlardan başka bir şey görmüyorlar. En önemlisi insanlar birbirine karşı açık ve net. Sevinçlerini, umutlarını, acılarını birlikte yaşıyorlar" ifadelerine yer verdi.

Tiyatroya ilgi ve destek artmalı

Avrupa ülkelerinin tiyatroya verdiği önem ile Kürt tiyatrosunu ele alıp değerlendiren Gültekin şöyle devam etti. "Devletler Avrupa'da tiyatrolara bütçe ayırıyorlar. En üst düzeyde bu çalışmaları yürütüyorlar. Tiyatroları finanse ediyorlar. Tiyatro oyuncularının başka bir işle uğraşmaları gerekmiyor. Oyuncular sadece kendi yaptığı işe konsantre oluyorlar ve böylelikle nitelikli oyunlar çıkıyor. Biz Kürtlerin ne devleti var, ne de tiyatrolarımızı finanse edecek kurumlarımız var. Dolayısıyla Kürt tiyatrosuna baktığımızda Kürtler tiyatro yapamıyor. Ne kendi başına yapıyor, ne de grup olarak bunu yapabiliyor. Birde kurumlarımız tiyatroya yeterince destek olamıyor. Sadece maddi değil manevi olarak da destek sunmuyor. Mesala ben kendim hem tiyatroyla uğraşıyorum hem de çalışıyorum. Kendi ülkemde olsam belki sadece tiyatroyla ilgilenebilirdim; ama Avrupa'da yaşayabilmek için sürekli üretimde olmanız gerekiyor. Bu da ister istemez zorlayıcı bir nokta oluyor.Avrupa'da Kürtlerin tiyatroları hemen hemen yok diyebiliriz." dedi. Yıldız Gültekin, tüm bunların yanı sıra Avrupa'da birçok imkanın olduğunu, fakat bunu değerlendiremediklerini, her sanatçının tüm imkansızlıklara rağmen üretebileceğini söyledi.

Kürtlerin genel anlamda tiyatroya ilgilerinin sınırlı olduğunu, daha çok popüler sanat dallarını tercih ettiklerini ve tiyatronun zorlayıcı bir dal olduğunu ifade eden Gültekin şöyle devam etti. "Tiyatro alanında ciddi eğitim sorunları var. Ben kendim de Danimarka'da tiyatro alanında eğitim vermek istedim. Altı yedi ay bir çalışma yürüttük ama gelenlerden hiç biri tiyatro eğitimi almamıştı. Hepsi ya folklor ya da müziğe ilgi duyuyorlardı. Birde tiyatro çok zor geliyor ve zor bir alandır. Hiç kimse eğitimini almak istemiyor. Tiyatroda şan ve ritim dersi almak zorundasın. Dansları bilmen gerekiyor. Ayrıca genel bir tiyatro bilgisine sahip olmalısın. Mesala Çin tiyatrosu, İtalyan tiyatrosu kısacası dünya tiyatrolarına hakim olmanın yanı sıra kültürel anlamda zengin bir donanıma sahip olman gerekiyor. Ben zorunlu olarak tiyatro eğitimi aldım. Ben bunu söylediğimde insanlar bana gülüyor. Müzik bana hem daha kolay, hem de daha sempatik geliyor. Tiyatroda oynamak isteyen kişinin kendi istemi olmalı ve ben bu işi yapacağım demesi gerekiyor" dedi.

Bu alanda Kürtlerin kullanacak çok malzemesi var

Yıldız Gültekin, 1990'lı yıllarda Kürt tiyatrosunun geldiği aşama ile günümüzde Kürt tiyatrosunun bulunduğu yerin geri olduğunu ifade etti. "90'lı yıllarda yapılan tiyatrolardaki heyacan, çaba şimdilerde yok.Bir kaç tiyatro dışında Kürt tiyatrosu maalesef bir gelişme sağlayamadı. Eskiden yoktan var oluyordu; ama şimdi vardan yok ediyoruz. Tiyatro alanında biz Kürtlerin çok malzemesi var, sıfırdan başlaman gerekmiyor. Bunun eskisine göre bir zemini de var ve oradan yararlanabilirsin. Bunun yanında teknoloji gelişmiş ve daha kolay öğrenebiliyorsun" diyen Gültekin şöyle devam etti. "İnsanlar daha çok ekonomi eksekli bakıyorlar.İnsanlar da evim, arabam olsun gibi bireysel kaygılar gelişti" dedi.

2002'den beri bu işi tek başına yaptığını, kendi çabasıyla bir şeyler yaratmaya çalıştığını söyleyen Gültekin devamla, "evimin yarısını tiyatro salonu yaptım. Kostümden tutalım her şeyimi kendim yapıyorum. Ben kendim arıyorum, birçok yeri kendim organize ediyorum. Masraflarını kendim karşılıyorum. Oyunumu oynuyor ve geliyorum" dedi.

Anaların duygularını ve acılarını yansıtıyor

Yıldız Gültekin, yedi yıldır Kürtlerin çoğunluğunun kendisini komedyen olarak tanıdığını daha önce drama ve trajikomik oyunlar oynadığını, Kewe karakteri ile birlikte komedi oynamaya başladığını söyledi. "Amacım savaşla birlikte insanların içindeki o hüznü biraz dağıtmaktı. Biraz gülelim dedim. Şimdi bir drama hazırlıyorum. Umarım iyi olur. İsimini vermek istemiyorum. Süpriz olsun. Analara, toplu katliamlarda geçen gerillalara bir adağımdır bu oyun. Toplu mezarlarda bulunan şehitlerimize dönük bir tiyatrodur. Onların duygularını, acılarını yansıtan bir oyun. Kostümden tutalım, dekoruna kadar her şeyini ben yapıyorum. Tek kişilik bir oyun. Müziğini Süleyman Çarneva yapıyor. Turnesi olacak" dedi.

Bu oyunu hazırlarken çok zorladığını ifade eden Gültekin, "onların duygularını yansıtmak bana çok zor geliyor. Ben geçen yıl oyun için Batman'a gittim. Tam tiyatro oynayacağım gün yine bir toplu mezar açıldı. Ben tiyatro yapamadım. Taziye evine gittim. Onlarda benim gibi koçerdi. Bir binada kalıyorlar ve bina bir beton yığını. Tüm kadınlar yöresel kıyafetleriyle oradaydılar. Ben içeriye girdim, kendimi tutamadım ve başladım ağıt yakmaya. Oradaki şehit anneleri beni sakinleştirmeye çalıştılar. Orada karar verdim. Bu acıları yansıtmak ve haykırmak gerekiyor dedim. Tabii insanlar sahnede Kewe'den komedi bekleyecekler. Ben sahneye çıktığımda gülecekler diye de endişeleniyorum. Bir tarafta da kendimi bu duruma psikolojik olarak hazırlamaya çalışıyorum. Zor, hemde çok zor geliyor. Benimde Çatakta çıkan toplu mezarda yeğenim var, daha mezarı açılmadı. Oda beni çok etkiliyor. On iki yıl önce katlediliyor ve biz daha yeni öğrendik, 26 kişi var o toplu mezarda. Bir şeyde yapamıyorsun; bağırmaktan başka yapacak bir şeyin kalmıyor. Benim anaların sesini sahnede bağırarak duyurmanın dışında yapacağım bir şey yok. Anaların isyanını haykırmaya çalışacağım.

Her zaman olduğu gibi Süleyman'ın(ağabeyimin) desteği çok fazla. Umarım bu oyunla ailelerimizin (hepsi benim ailem çünkü) duygularına tercüman olabilirim. Birazcıkta olsa onalara tercüman olursam bana iyi gelir" dedi.

Kürt kadınların birçok alanda başarılı olduğunu, ama tiyatro alanında çok az kadın olduğunu ifade eden Yıldız Gültekin sözlerine şöyle devam etti. "Siyasette, müzikte vb Kürt kadınları başarılı. Ama tiyatrocu kadın yok, çok az kadın var bu alanda. Bu alanda çalışan kadınlar olarak ortak hareket edersek, bu alanda kadınları yetiştirebiliriz. Tabii ki kurumlarımızda bu alana destek vermekle kalmamalı, kurumlar bünyesinde tiyatro alanları yaratmalıdır" vurgusunu yaptı.

İplikçi'nin yeni kitabı: Civan

Civan, çağdaş edebiyatımızın usta kalemlerinden Müge İplikçi'nin, dar dünyaların akmayan zamanlarını ve o zamanların, içinde biriktirdiği çürümüşlüğü ele aldığı son romanı. Durgun bir su birikintisinin dibinde kendini çoğaltarak varlığını derinleştiren o saklı hayatı açığa vurmaya yönelik bir bakış bu. Bir araştırmacının tüm gizleri aralamasına yarayacak olan o son soruyu sorma çabası gibi bir bakıma.

Müge İplikçi, Civan'da bir kız çocuğunun kaçırılması ile bir anda dalgalanan bir kasabanın hayatını sahneye koyduğu kitabında bizi, kasaba dünyasına ait birçok gizemle yüz yüze getiriyor. Bir zamanlar adı efsane gibi anılan ama geçmişi sırlarla örülü bir narkotikçi eskisi polis memuru... Geçmişte yaşanmış bir aşk... Yitirilmiş bir başka evlat... Ve yerlerinden yurtlarından edilmiş, şimdi de bu kasabada artık fazlalık olarak görülen Kürtler... Bir anda alevlenen, en yakınları bile birbirine düşman eden ayrılıklar... Suç ve kimlik kavramlarının en acımasız yüzleri... Müge İplikçi, günümüz Türkiye'sini acımasız bir eleştirellikle ele aldığı Civan adlı bu romanında suç ve kimlik kavramlarını olduğu kadar, dar dünyaların havasız ve ışıksız ortamlarında içten içe bir iblis gibi çoğalttığı yargılarını da gün ışığına taşıyor.

Müge İplikçi'nin bu kitabını okurken hem kendinizi sorgulayacak hem de insanların hayatlarını en kadar kolay harcandını bir kez daha göreceksiniz. Civan yeni okuyucularıyla buluşacak. Everest yayınlarında çıkan kitabı ilgiyle okuyacaksınız.

Vildan DİRİK
vildandirik@hotmail.de

Sevgili çocuk

"Sen böyle iyisin, olduğun gibi. Benim olmanı istediğim gibi olmak zorunda değilsin. Arzuladığım gibi davranmasan da seni kabulleniyor, varlığına saygı duyuyorum. Elbette davranışlarını onaylamadığım zamanlar da oluyor, böyle anlarda bile senin kendine özgün bir insan olduğunun bilinciyle bu özgünlüğüne saygı duyuyorum.

İç ve dış dünyan, yaşam süreçlerin beni ilgilendiriyor ama biliyorum ki senin dünyan benimkinden çok farklı. Bu dünyadan bir şeyler öğrenmek ve deneyimler edinmek için hevesli ve meraklıyım. Kendimi senin yerine koyarak neler hissetiğini, neler düşündüğünü ve nasıl olduğunu anlamaya ve kavramaya çalışıyorum. Bu senin gözlerinden dünyayı görmek, kulaklarınla duymak ve duygularınla duyumsamak ve düşüncelerinle dünyayı yorumlamak anlamına geliyor. Böylece ben senin dünyanı anlayabilirim, kendi dünyamda durarak senin dünyanı anlayabilmem mümkün değil."

Bir Kızıldereli atasözü şöyle der: "Eğer beni anlamak istiyorsan bir gün boyunca benim çarıklarımla dolaşmak zorundasın".

Birilerinin özelliklede çocukların çarıklarıyla dolaşmak hiçte öyle kolay olmamalı. Sizin ayağınıza uymayan bir ayakkabı ayağınızı zorlayabilir, yaralayabilir. Birilerinin yerine kendimizi koyarak onu o şekilde değerlendirmek için elbette onun çarıklarını giyip ayaklarımızı yaralamaya gerek yoktur. Ancak asgari ölçüde anlamaya çalışmak bile özellikle çocuklarımızla ve çevremizle ilişkilerimize farklı bir yön verecektir.

Bir çocuk olun, herşeyi henüz öğrenmeye başlayan, bilmek için meraklı bir çocuk olun ve bilmediğiniz durumları araştırırken neler yapabileceğinizi düşünün. Çocuğun keşif dünyası ona her yerde seyehat etme zorunluluğu doğurur. Bu seyehat sırasında elbette bizlerin beklemediği ve onaylamadığı durumlarda gelişebilir, hatta bazen tehlikeler ve yaralanmalarda olabilir. Bu keşif duygusunu geliştirip çocuğun meraklarını gidermek bizlerin görevi olmalı, sorularını yanıtlamak, araştırıp öğrenmesinin imkanlarını sağlamak çocuğun duygusal ve düşünsel gelişimine önemli ölçüde katkı sunar. Çocuğun merak ve ilgilerini bastırmak, keşif dünyasında gezerken zaman zaman yarattığı zararları hoşgörüyle karşılamamak çocuğun bu merakını daha farklı ve gizli saklı gidermesine yolacacağından kontorülümüzdeyken karşılaştığı tehlikelerden daha fazlasıyla karşılasması mümkün olacaktır. Özellikle annelerin evin tertip ve düzeninin bozulacağı, çocuğun yaralanacağı ya da ayıp ve günah gibi olgulardan yola çıkarak çocukların meraklarını gidermesine ve öğrenmesine engel olması çocukları agresif yapmaktadır. Biz yetişkinler için televizyon bir sunum aracıdır sadece. Düğmesine basar izleriz. Bir çocuk için ise televizyon düğmeleri olan bu düğmelere basılması gereken, içinde bilinmeyen birçok işleyişin olduğu bir harikalar diyarıdır. O yüzden bir çocuğun televizyon düğmesi ile sürekli oynaması yadırganması gereken ya da kızılması gereken bir durum değildir. Burda alınması gereken tutum çocuğun merakını gidermek için televizyon işleyişi hakkında çocuğu bilgilendirmek ve yapılabilinirse birlikte karton vb. materyallerden oyuncak bir televizyon oluşturmaktır. Bizler için cinsiyet ayrıştırılmış belirlenmiş bir dizi kural ve tabuları olan bir olgudur. Çocuklar için ise belli bir yaşa kadar bu ayrım yoktur, ayrımın farkına varıldığı andan itibarende keşfedilmesi gerekmektedir. Bu öylesine doğal bir süreçtir ki bu süreçte kendini ve karşı cinsi tanımak için yaşanan deneyimler bu çerçevede ele alınmalıdır. Bu süreçlerin bastırılması, ayıp, günah ve benzeri kavramlarla yasaklanması ve sınırlandırılması ileri ki yaşamında çocuğun normal bir cinsel yaşam sürmesine engel olacak, ayrıca yasaklanan eylemler çocuğun bu merakını gizlice gidermesine neden olacaktır. Burda alınması gereken doğru tutum çocuğun sorularının düzeyine uygun bir şekilde cevaplanması ve kendini tanımasına olanak tanınmasıdır. Bu konularla ilgili hazırlanmış resimli kitaplar anne ve babalar için oldukça yardımcı materyallerdir. Doğadan örnekler vererek canlıların üremesini anlatan, kadın ve erkek bedenlerinde diğer organların yanında cinsel organların da resmedildiği ve doğal bir şekilde kadın erkek fiziksel farklılığının anlatıldığı kitapları her yerde bulabilmek ve bunlardan yararlanmak mümkündür. Kendi bedenini seven, ondan tiksinmeyen ve tüm bedensel gelişimini bilimsel ve doğal bir dille öğrenen çocuk için cinsellik yaşanması yasak olan bir olgu değil, zamanı geldiğinde yaşanması doğal olan bir süreç olacaktır.

Sonuç olarak çocuklarımızı anlamaya ve de tanımaya çalışmak onları daha iyi yetiştirmenin ve onlarla daha olumlu bir anne baba ilişkisini geliştirmenin bir gereği olarak bizlerin sorumluluğudur. Bunu yaparken daha objektif olabilmek için çocuğun dünyasına girebilmek ve onun bakış açısını yakalayabilmek gereklidir. Bu bir beceridir ve birçok anne babanın da bir eksikliğidir ne yazık ki. Çocukları yetişkinler dünyasının kural ve kaidelerine göre değerlendirmek yanılgılı bir yaklaşımdır. Unutmayalım ki çocukların dünyasında toplumsal, dinsel ve de ahlaki, oluşturup topluma sunulmuş hiçbir değer yargısı yoktur. İnsanın doğasında olan, insanın temiz özüne dayanan saf ve masum bir dünyanın kendine has değerlerinin toplamından oluşan bir dünyadır çocuk dünyası. Bu dünyayı anlayabilmek ve ona girebilmek için insanın kendi masum ve saf özüne dönebilmesi, inandığı tüm değer yargılarını bir kenara bırakması gerekmektedir, eğer yapabiliyorsa. Ayrıca eğer yapılabiliniyorsa bir çocuğu anlayabilmek ve davranışlarına bir anlam verebilmek için insanın kendi çocukluğuna dönmesi ve öğrendiği tüm şeyleri nasıl öğrendiğini birkez daha hatırlaması gerekmektedir. Eğer bunu başarabilirsek işte o zaman çocuğumuzu her davranışı bize gördüğümüzden çok daha fazla anlamlı gelecektir.

Nekarî derdê xwe bêje

Fadîle her tim reviya. Malbata wê dît ku nekare çareyê bibîne Fadîla di 18 saliya wê de bi meleyê ku Erdîşa Wanê re zewicand. Mele hêwî anî ser Fadîleyê. Fadîleya ku ev yek qebûl nekir, gotin Fadîle 'Dîne' û avêtin timarxaneyê. Piştî ku ji Nexweşxaneya Aqil ya Elezîzê derket, çû cem malbata xwe ya Eruh a Sêrtê. Li vir rastî tecawîza fermandarê Qereqolê hat. Tecawîz vegot, her kesî dîsa got 'Dîn e.'

Fadîlê nekarî derdê xwe ji kesî re bêjê...

Navê wê Fadîle Kayar e. Di sala 1942'an de li gundê Bozatli ya navçeya Dihê ya Sêrtê ji dayik dibe. Di 12 saliya wê de bi pismamê wê re bi berdêlî tê zewiciandin. Lê Fadîle hêj di şeva pêşî de direve. Bi zora malbata xwe dîsa Fadîleyê dişinin mala wê. Lê Fadîle dîsa 3-4 rojan dimîne û dîsa tê mala bavê xwe. Fadîle 6 salan li mala bavê xwe dimîne. Piştî vê malbat hêviya xwe dibire û Fadîleyê di sala 1960'î de bi meleyekê Ercîşa Wanê re dizewicîne. 5 zarokên wê çêdibin. Mele hêwiyê tîne ser Fadîleyê. Fadîle vê yekê qebûl nake û li ser vê hevserê wê wekî ku 'Dîn e' davêjin timarxaneyê.

Her kes dibêje 'Fadîla dîn derewan dike.' Di sala 1970'an cara duyemîn dişînin Nexweşxaneya Aqil a Elezîzê. Piştî ji nexweşxaneyê dertê ne bavê wê, ne jî hevserê wê qebûl dike. Tenê çareyek wê heye ku xwe bigihîne zarokên xwe. Ji Erûhê heta Wanê bi peyatî dimeşe û di mehekê de xwe digihîne Wanê. Di rê de rastî tecawîza gelek kesan ku di nava wan de ajotkar, gundî, leşker, serxweş hebûn tê. Di encamê de xwe digihîne mala hevserê xwe. Tenê armancek wê heye zarokên xwe bibîne. Li wê malê di govê de dimîne û bi vê yekê jî dixwaze nêzî zarokên xwe bibe. Piştî ku hevserê wê dimire, hewiya wê malê terk dike û diçe dizewice. Fadîleya ku her tişt ber çavan û hat cem zarokên xwe, zarokên wê ji wê dûr ketin. Zarokekî wê derman dixwe û xwe dikuje.

Fadîleya ku zehmetiyên aborî dikişîne dest bi parsekiyê dike. Bi salan parsekiyê dike. Fadîle di vê dîrokê de wekî ' Fadîleya Dîn' tê binavkirin. Fadîleya ku 40-50 sal berê ji ber xweşkbûna xwe her tişt hate serê wê, niha li taxa Erek a Wanê di konuteke ku şaredariya Wanê çêkiriye de bi du zarokên xwe re dimîne. Temenê wê 60 derbas kiriye. Çîroka Fadîleyê ji aliyê rojnameger Adîl Harmanci ve wekî pirtûkeke bi navê ' Fadîla Dîn' hate amadekirin. Fadîla 'Dîn' gotina 'Dînê' piştguh dike. Li kolanên Wanê pirsên 'Ez dîn im, an jî mêrên ku ez avêtim timarxaneyê an jî kesê tecawizê min kirin' dipirse... ● **Nawenda Nûçeya**

Li girtîgehan polîtîkayên cinsparêzî

Dibin navê lêgerîna tahzî de êşkenceya cinsî dewam dike. Di bûyerên destdirêjî yên li dijî jinên girtî de zêde bûn heye..

● **Hacer ALTUNSOY**

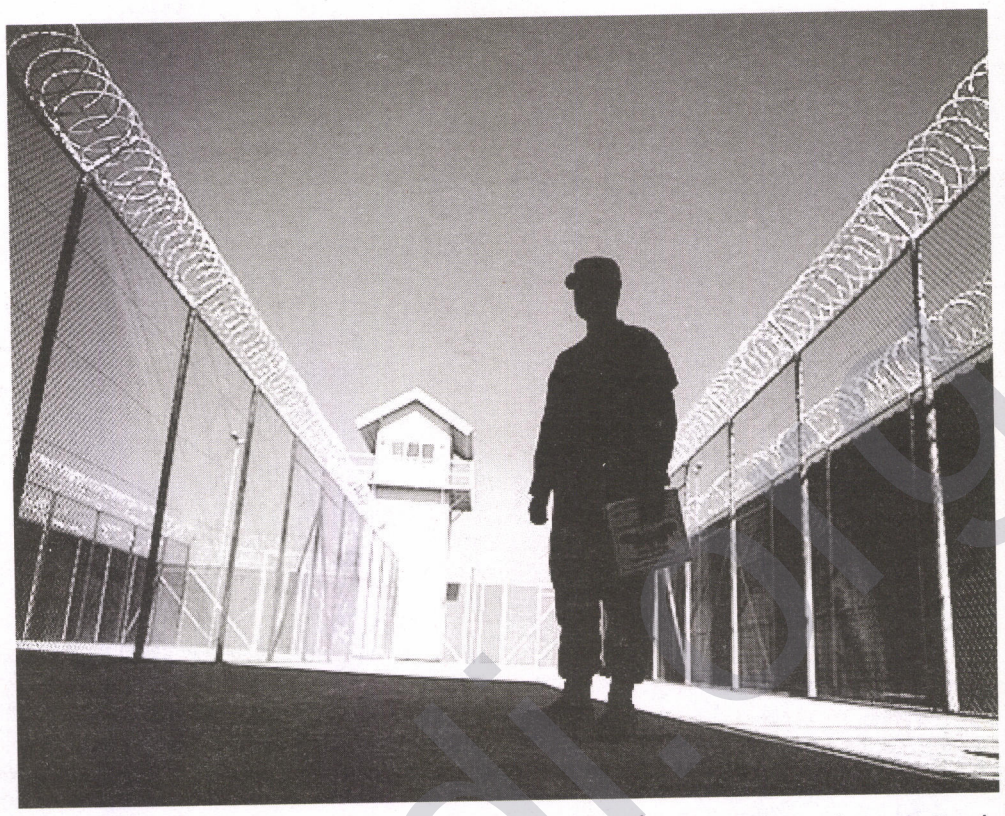

Polîtîkayên li dijî jinên girtî

Mijarên wekî girtîbûn û zîndan bi salan e ku di dîroka gelê Kurd de cîh digre.. Lê belê di 35 salên dawiyê de ev gotinana bûn beşek ji jiyana rojane ya Kurdan.. Piştî darbeya 12ê Îlonê di serî de zîndana Amedê, li bakurê Kurdistanê û Tirkiyê girtîgeh bûn cihên berxwedana girtiyên şoreşger, demokrat û Kurd.. Bi taybetî berxwedana ku li zîndana Amedê li hemberî êşkenceyan hate nîşandan, bû serkeftina vîna tekoşîna şoreşgeran..

Salên 1980-90 û paşî jî salên 2000'an bi êşkence, zilm, mirin û berxwedanê di hişê mirovan de cîh girtin.. Di salên 2000'an de bi guhertinên ji ber şertên tevlîbûna Yekîtiya Ewrupayê, bi guhertina sitratejîk ya PKKê û agirbestê re, gelek girtî hatin berdan. Bi vî awayî demekê rewşa girtîgehan ji rojevê ket.. Di sala 2009'an de bi operasyonên qirkirina siyasî yên dibin navê "KCK"ê de qirkirinek siyasî hate destpêkirin.. Bi vî awayî careke din girtîgeh hatin rojevê.. Li gorî daxuyaniya wezareta dadê yê Tirk di sala 2002an de hejmara girtî û hukumxwaran 69 hezar û 512 bû.. Lê ev rêje di Nîsana 2012an de ji sedî 90 zêde bû û bû 132 hezar û 60 kesî..

Ji van girtiyan 95 hezar û 652 kes hukum xwarine, 36 hezar û 408 girtî jî têne ragirtin..

Li aliyê din ji 31ê Çileya 2012an ve 4 hezar û 728 jin hatine girtin û hukum xwarine..

Bi êşkence û bûyerên destdirêjî yên li dijî girtiyên jin, rewşa girtîgehan careke din hate rojevê..

Di civakê de ji bo jin bê hêz bikin, polîtîkaya namusê wekî çekekê li dijî jinan tê bikar. Ji ber vê têgihîştinê bûyerên destavêtin û destdirêjî yên li dijî jinan zêde bûn.. Jin hem di demên têne binçavkirin û hem jî dema têne girtin de rastî destdirêjî, destavêtin û şîdeta fizîkî û pîskolojîk tên.. Di vê çarçoveyê de dema jin têne binçavkirin dibin navê agahî-girtinê de, şîdeta cinsî pêk tê..

Xwediyên vê zihniyetê ji bo lîderê girtî bidin axaftin gefa li ber çavên wan tecawizê jin, xweşk û an jî dayikên wan bikin li wan xwarine.. Têgihîştina namusê ya di civakê de bi cîh bûye, ji ber vê zihniyetê pêk tê..

Bi vî awayî hem dixwazin jinê li derveyî qada siyasetê bigrin û hem jî bi riya jinê civakê terbiye bikin.. Ev pêkanînên ku bi desthilatdariya zihniyeta baviksalar re destpêkir, di tevahiya dîroka civakan de dewam kiriye..

Li girtîgehên li bakurê Kurdistanê û Tirkiyê 35 salin ev polîtîka li ser jin û zarokên girtî dewam dike..

● Tevahiya girtiyên siyasî yên li girtîgehên Tirkiyê ji ber ku qaşo ji ber "qanûna tekoşîna li dijî terorê" hatine girtin, wekî terorist têne binavkirin...

● Dibin navê lêgerîla bi tahzî de ya ku wekî "lêgerîna zirav" jî tê bi nav kirin de êşkenceya cinsî dewam dike..

● Di bûyerên destdirêjî yên li dijî jinên girtî de zêdebûnek pir cidî heye. Bi taybetî li girtîgehên wekî Edene, Antalya, Amed, Sîncan, Erzurum, Konya, Sînop, Aydin, Karataş û hin girtîgehên din ku hatin rojevê girtiyên jin rastî her cure êrişê hatin..

● Rojnameyên rojane bi hefteyan nadin girtiyên jin, televizyon û radiyo û kincên ku malbatên wan tînin jî nadin wan.. Daxwaznameyên ku girtî didin jî bê bersiv têne hiştin..

● Li gor agahiyan qasî 2 hezar û 400 jinên girtî û hukumxwar, di girtîgehên ku li gor şert û mercên girtiyên mêr hatine çêkirin de têne ragirtin..

● Li gelek girtîgehan bi jinên girtî re nexweşiyên kansêr, fitiqa piştê, astim, ulsera zik û dil hatine peyda kirin, lê dîsa jî nayên berdan û derman jî nadin wan... Dîsa girtiyên ku ji ber nexweşiyên giran li ber sînorê mirinê ne û nayên berdan jî her roj hejmara wan zêde dibe..

● Li aliyê din qanûna poşmaniyê li girtiyan tê ferzkirin..

● Mafê ragihandin û hevdîtinê jî bi awayekî kêfî têne astengkirin..

Jinên Kurd yên di zîvroneka mirinê de ne

Welatekî din ku girtiyên jin yên Kurd rastî polîtîkayên taybet tên Îran e..

Li girtîgehên Îranê mafên girtiyan yên hevdîtina bi malbatê re û têkilîdanîna bi derve re nîne.. Girtîgehên Îranê ji bilî şertên zehmet yên jiyanê, her wiha êşkence û zilma li girtiyan dikin jî tê zanîn.. Bi taybetî girtiyên siyasî rastî êşkenceyên giran, zext û binpêkirina mafan tên..

Li Îranê ku timî bi cezayên dardekirinê re tê rojevê, hîna nayê zanîn çend kes hatine dardekirin.. Li gor daxuyaniya Rêxistina Jinên Îranê yên li dijî Dardekirinê di navbera salên 1981 û 1990an de nêzî 2 hezar jin hatine dardekirin.. Ji van jinan 187 ji wan dibin 18 salî de û 9 ji wan jî dibin 14 salî de ne. Di raporê de behsa keça 10 salî ku hatiye dardekirin jî tê kirin.. Di lêkolînê de tê destnîşankirin ku ji van 32 jinên ku hatine dardekirin bi hemle bûne.. Li Îranê piştî ku rejima Îslamî ya bi pêşengiya Hummeynî bû desthilatdar di dardekirina jinan de zêdebûnek zêde çêbû..

'Jina qirêj dikare bê dardekirin!'

Li Îranê tê gotin ku jinên bakîre dema bêne dardekirin diçin cennetê, ji bo ev jinên ciwan neçin cennetê, piştî ku biryara dardekirina wan hate dayîn, beriya ku bêne dardekirin ji aliyê gardiyanan ve têne tecawizkirin..

Li gor qanûnên vê rejimê bi vî awayî "jina qirêj dikare were dardekirin".. Yek ji van jinan jî Atifeh Recebî ya 16 salî bû ku hate dardekirin.. Atifeh bi îdiaya ku nirxên civaka Îslamî binpê kirine, hate dardekirin.. Di salên dawî de zext û zilma dewleta Îranê ya li ser gelê Kurd zêde bûn.. Cezayê girtîgehê dan gelek girtiyên Kurd. Di vê mijarê de her çiqas raya giştî hatiye agahdarkirin jî, lê hîna jî girtiyên Kurd yên li Îranê dibin zexta dardekirinê de ne.. Zeynep Celaliyan, Süheyla Kadiri, Zeyneb Beyazidi, Dr. Rüya Tilui).

Êlih li bakurê Kurdistan û Tirkiyê bajarê herî kêm jin rastî tundiyê tê ye

Li gorî rapora komîsyona şideta li dijî jin û endamên malbatê ya girêdayî Komîsyona Lêkokîna Mafê Mirovan a Meclîsa Tirkiyeyê, li Tirkiyeyê jin herî zêde li bajarên weke Bîlecîk, Xarpêt, Karaman, Qeyserî, Denizlî û Bartin rastî tundiyê tên. Êlih di kuştinên toreyî yekemîn e û di heman demê de bajarê Bakûrê Kurdistan û Tirkiyeyê herî kêm jin lê rastî tundiyê tê ye jî. Bajarên ku herî kêm jin lê rastî tundiyê tên piştî Êlihê, Colemêrg, Şirnex, Wan, Mêrdîn û Tranbzon in.

Walitiyên Tirkiyê, derbarê serlêdanên li dijî şiddeta li hemberî jinan û yên di nava malbatê de navbera salên 2008-2011an ji bo navendên polîs û qereqolên cendirmeyan hatine kirin, ji komîsyona şiddeta li dijî jin û endamên malbatê ya girêdayî Komîsyona Lêkokîna Mafê Mirovan a Meclîsa Tirkiyeyê re şand.

Li gorî agahiyên di rapora komîsyonê de cih girtin, herî zêde şiddeta di nava malbatê de li bajarê Tirkiye Bîlecîkê ye (ji hezarê 33). Piştî wê Xarpêt (ji hezarê 32), Isparta (ji hezarê 28), Karaman (ji hezarê 20), Qeyserî (ji hezarê 20), Denizli (ji hezarê 20), Bartin (ji hezarê 20) ne.

Cihên herî kêm şiddet lê pêk tê bajarên Kurdan in

Stenbola ku şêniya wê 13 milyon û 624 hezare û bajarê herî qelebalix ê Tirkiyeyê ye rêjeya 10 hezar û 207 di warê tundiyê de di rêza 65emîn de ye, Enqere (4.938) 46. Îzmîr (5.907) jî di rêza 17 de ye. Bajarê ku rêjeya tundiya malbatî lê kêm jî Êlih e. Li Êlihê di sala 2011 de ji hezarê 0.1 tundî pêk hatiye. Piştî Êlihê, bajarên ku herî kêm tundî lê heye Colemêrg (ji hezarê 2), Şirnex (ji hezarê 3), Wan (ji hezarê 3), Bedlîs (ji hezarê 3), Çewlik (ji hezarê 4), Mêrdîn (ji hezarê 5) û Trabzon (ji hezarê 5) e.

● **Nawenda Nûçeya**

www.sterk.org

Di sînemaya Kurdan de renga jinê; Viyan Mayî

Derhênera Kurd Viyan Mayî ku ji bo tevli mîhrîcana FîlmAmedê bibe li Amedê mêvan e, berî destpêkirina FîlmAmedê fîlmê wê yê dawî Doz li Navenda Çanda Ciwanan a Cegerxwîn ya Peyasa Amedê hat pêşandan. Mayî ku di jûriya FîlmAmedê de jî cih digire serboriya xwe ya derhêneriyê ji rojnameya me re vegot;

Viyan Mayî, diyar kir ku ew di sala 1960'î de li gundê Mayê ya devera Behdînan jidayik bûye. Mayî li Duhokê heta dibistana Navîn dixwîne û piştî ku dizewice hem ji bo zarokên wê bi awayekî rêk û pêktir perwerdeyê bibînin û hem jî ji bo xeyalên xwe pêk bîne tevli malbata xwe koçî Swêdê dike. Mayî der barê koça xwe ya Swêdê wiha anî ziman: "Min ji dema zarokatiya xwe de dixwest ku ez li hemû cîhanê bigerim û çand û kultura civan nas bikim û bi gelê xwe bidim naskirin. Heta ji bo vê yekê destpêkê min xwest ku ez rojnamegeriyê bikim da ku bikaribim vê daxxwazaa xwe bînim cih."

Çîroka Sirmîxanê

Mayî destnîşan kir ku ew destpêkê hinek dokument li ser Gulbahar, nav û rengê jinê çêkiriye, piştre jî Wêneyek Ji Enfalê û wiha axivî: "Piştî Gulbahar û Wêneyek ji Enfalê jî min dest bi kurtefîlman kir. Kurtefîlmê Merg, Namûs, Dîdarekî Bêjivan û Kevoka Spî." Mayî piştî ku pirtûka bi navê Kevoka Spî ya nivîskar Ferhat Cewherî dixwîne bes dixwaze bi navê Kevoka Spî ango tenê bikaranîna navê pirtûkê dixwaze fîlmekî li ser qetilkirina jinê ya di bin navê namûsê de bikişîne. Piştî ku ew û Ferhatê Cewherî li hev dikin Kevoka Spî dikişîne û rastî rexneyên gelek baş j îtê. Mayî der barê Kevoka Spî de got ku ew bi wî fîlmê xwestiye ku nîşan bide di qetilkirina di bin navê namûsê de mêr jî dibe qurbanê pergala ku kuştinê li ser wî ferz dike.

Derhênera Kurd Viyan Mayî der barê fîlmê xwe yê ku li Amedê hat pêşandan angio Dozê de jî got ku ew çîroka evîna Sirmîxan û Xurşîd ve şîrove û vegotineke dîtir û aktulekirinê kişandiye û wiha axivî: "Di çîrokê de aliyê balkêş jin bû û min jî jinê derxist pêş. Serî rakirin, hezkirineke saf, zilm ev têgîn hîn jî bi awayeke zindî di nav civaka kurd de hene û me ev têgîn bi awayekî hunerî ji nû ve hona."

Mayî bil êv kir ku sînema reng û neynika jiyanê ye û wiha dirêjî da axaftina xwe: "Sînema bê jin çênabe ji ber neynika jiyanê ye, jin di jiyanê de aktîf e û jin çavkanî û avakera jiyanê ye, lewra bi rolê jinê rengê jiyanê reng dide û divê di vî warî de jin hebin û kar bikin." Mayî di projeya xwe ya dawî de jî dîsa jinê derdixe pêş ku navê fîlma wê ya dawî Keça Kurd e. Mayî her wiha ji bo pêşxistina sînem Kurdî û sînemagerên kurd xwest ku sînemager li hev bicivin û di bin baneyeke wekî Enstîtuya Sînemaya Kurd xebatên xwe bir êk û pêktir bikin û wiha dawî li axaftina xwe anî: "Gelek fîlmên me yên baş hene, lê sîstemeke me ya maqûl ji bo birêvebirina karên sînemayî nîn e, ev çand sal e em dikin hewar û dibêjin divê Enstîtuya Fîlmên Kurdî hebe ku ji kesên pispor pêk hatibe, ne rêveberiyek be wek rêveberiyên din û hemû tiştek tevlihev be." ● DÎHA

Her tim mirad û axîna me welat bûye

Yanî Eşîrê şerm dikir, digotin qîzeke tenê nikare we biparêze. Êdî ez li dijî vê rabûm, min ew ûrf û adet şkandin. Edî ez derketim, lêbele ez bi êş derketim.

● **Yasemin YILDIZ**

Xane Zaze

Gelê kurd dused salin mahkumî jiyana koçberiyê hatine kirin. Di jiyana koçberiyê de derd û kulên wan ê herî mezin ewê ku nirxên xwe çandî û civakî bi parêzin. Berîkirina ji bo axa wan li her cihekî jiyana koçberîyê berhem û dengek derxistiye holê, yek ji van dengan jî Xana Zazê ye.

Xana Zazê di sala 1915'an de ji Dîgorê sûrgunê Ermenîstanê tê kirin.Li Ermenîstanê di sala 1959'an de dest bi dibistana seretayî dike û unîversiteyê li wir diqedîne. Di sala 1972 û 1976'an de kaset derdixe. Xana Zazê li 15 welatên yekîtiya sovyetê xelat digire. Me jî bi dengbêja jin Xana Zazê re ya ku bi hesreta welat bi kilam dibêje pê re hevpeyvînek çêkir.

Em dikarin we nas bikin?

Ez jî hunermendeke Kurd im û li derveyî welat dijîm. Ji bo afirandina miletê xwe ji bo afirandina civaka xwe, min di nava vê civakê de gelek ked û emek daye. Em jî weke her miletî koçber bûn, lê belê me dîsa urf û adetê dêbavên xwe ji bîr nekirine. Me xwe ji bîr nekiriye. Me her tim di xewn û xeyalên xwe de, di niyeta xwe de, welatê xwe dîtiye. Her tim mirad û axîna me welat bûye. Dêbavên me her tim digotin ax welat. Kesera me welat, birîna me welat e. Ax û zozanên me, ax û deştên me, ax û kaniyên me ji me re bûne bingeh. Me jî digot gelo welet çi ye, yanî Kurdistan çi ye.

Xwezî min Kurdistan di xewna xwe de bidîta. Em Kurdên koçberên Sovyetê bûn. Di dema sosyalîzma pêkhatî de, li Gurcistanê de ez ji dayîk bûm. Hê di haft saliya xwe de, min dest bi gotina stiranan kir. Piştî ku ez çûm dibistan Rûsî, min dest bi kilamên Rusî kir. Min li wir zanîngeh xelas kir.

We bi kilamên Rusî dest pê kir?

Min di serî de bi kilamên Rusî dest pê kir û wan jî bi wî rengî qabûl kir. Piştî hingê ez derketim ser dikê, min konser dan, ez derdiketim festîvalan. Pişt re dema min dibistan xelas kir, ez çûm zanîngehê. Piştî demekê dewletê gazî min kir. Min li Gurcistanê di nava dewletê de, di sîstêma komonizmê de cî girt. Wan jî baweriya xwe bi min anî. Li wir du sîstem hebûn; yek komonîzim bû, yek jî kapitalizim. Wê demê yên di radyoyê de propaganda dimeşandin digotin; Sovyet yek e, digotin miletên bindest zordestiyê dibînin. Ji ber wê derfet didan û cihê komelekê dan me. Ez li wir bûm seroka şanoyê. Li wir gelek hunermendên Kur yên zana habûn. Ne bi awayekî fermî lê belê dile wan bi miletê wan re bû.

We koçberî dîtiye, di aliyê çannd û huner de, koçberiyê çi bandor li we kiriye?

Piştî demekê bi rengekî fermî destûr dan me. Me bi zimanê Kurdî kar û xabata xwe da meşandin. Edî me li ser jiyane wir şanoya xwe da meşandin. Wê demê qadexe bû ku em navê axa navê began bêjin. Tenê te bigota keça Kurd doktor e, keça Kurd çêlekdoş e, tiştên bi wî awayî qebûl dikirin. Kurdên Êzîdî koçberê Gurcistan û Erminstanê bûbûn, digotin binerin em çiqas qedir û qîmet didine we. Ji bo Kurdan digotin ji dewleta Osmanî hatine. Wisa bi nav dikirin. Me jî bi hunerê xwe reng dida xewnên hev. Em di nava şabûnê de bûn. Her wisa ez bûm seroka Ansandilê ya sitranan û reqsê. Min ev kar ji 1971ê hata 1976an kir. Wisa dimeşiya. Di navbera 71 û 72yan serokê komîteye Radyoya Êrîvanê ya bi zimanê Kurdî gazî me kir. Û me konsera xwe li Ermenistanê di gundê xwe Kompaxtê de da. Em hem di şanoyê de dilîstin, hem jî me konser didan. Wê demê dengbêjê nemir Karepêtê Xaço jî tevlî me bû. Weke din dengbêj Sûska Simo tevlî me bû dayîka me ya nemir Zadîna Şakir tevlî me bû. Êdî em hatibûn naskirin. Û weke din Şeroyê Biro jî habû.

Hûn têkiliya di navbera jin û huner de çawa şîrove dikin?

Rast e li Kurdistana Bakur bindestî habû, ziman qedaxe bû. Her tişt qedexe bû. Lê ya me jî qedexeya siyasî hebû. Û di aliyê îdeolojîk de, em diperçiqandin. Wan dixwest ku em jî xwe winda bikin û me asîmîle bikin. Bi wî rengî nêzî me dibûn. Dema em diçûn nava malbatan, mezinên me em hîn dikirin; digotin pêwîst e hûn çanda dêbavên xwe ti wextî winda nekin. Di destê me de dibistanek tinebû, xwendin tinebû lê dîsa cihê jinê di malbatê de gelek giran bû. Dema jin derket ser dikê ev weke tiştek gelek bê merîfet hat dîtin. Êdi hizûr dihat windakirin. Hem di nava malbatê de, hem di nava milet de, hizûra we dihata windakirin. Yanî Eşîrê şerm dikir, digotin qîzeke tenê nikare we biparêze. Êdî ez li dijî vê rabûm, min ew ûrf û adet şkandin. Edî ez derketim, lêbele ez bi êş derketim. Ne ku bi rengeki baş, min gelek êş kişand.

Berê di nava civakê de wateyeke dengbêjiy habû lêbelê di roja me ya îro de li gora nêrîna min kêm bûye. Li ser vê hûn dikarin çi bêjin?

Di wê mijarê de hûn rast dibêjin. Ji ber ku berê, deme li gundekî dildariyek, yan jî yek dihat kuştin, li ser wan kilam dihatin gotin. Weke Kilama Mete; metê du keçên xwe dikuje. Ji ber wê çendê tê gotin; "metê, her du destên te bişkin, tu çawa mala bavê xwe xerab dikî?" Gelek çîrokên me wisa hatine gotin. Serhatiyên me gelek zêde ne. Serhatiya Mem û Zîn'ê gelek trajîk e. Serhatiya Siyabend û Xecê bi wî rengî çêbûye. Wê demê hemû haskirin bûye. Bi awayekî xwezayî çi qewimîbe wisa hatiye gotin.

Li gora te Dengbêjî di kîjan astê de ye?

Li gora min di asteke geleki bilind de ye. Derfet û imkan gelek çêbûne. CD derketine, yanî şansê me haye. TVyên me hene. Herkes kesê bixwaze dikare xwe bigihîniyê. Mîrasekî me yê mezin heye. Di heman demê de şer heye. Dixwazin Kurdan tine bikin. Êrîş heye. Digel van tevan jî divê em li çanda xwe xwedî derkevin. Ciwanên Kurd li Ewropayê her çiqas bi zimanên cuda biaxivin jî, divê zimanê xwe ji bîr nekin.

Pirtûkek nû ya Kurdî: Destên Vala

Çîrokên nû yên Lorîn S. Dogan, bi navê "Destên Vala" di nav weşanên Avesta de derketin. Lorîn S.Dogan, bi pirtûka nû ya Destên Vala ji nûve derdikeve pêşberî xwendevanên xwe. Hemû çîrokên di kitêbê de li ser zarokên kurd û dema nû ne. Yekem kitêba çîrokan a Lorîn S. Doğan "Kirasê Teng", di sala 2008an di koleksiyona Şahmaran / Avesta de derketibûn.

Destên vala yên ku li têhna destê bav digerin, hedanê ji rihê wî re nahêlin. Destên bav ên ku wê kêliyê dixwest di navbera bedena wî û talana ku çirûsk li çavên wî miçikandibûn, bibin hêt. Bi destên vala yên ku li dora laşê wî dizîzikin, Mîrza bênavber dibêje: "Destê bavê min... Kanî destê bavê min!.. Destê bavê min yê qaliiind!.."

Girî û gotinên law ji dûr ve axîn û zingêniyekê bi laşê wî yê li erdê dirêjkirî dixin. Nalenala wî ya ku hino hino di rihê wî de difetisî dijwartir dibe. Bi kêferatekê li ber xwe dide destê xwe yê qalind ê di nav xwînê de mayî, cara dawî bigihijîne destê lawê xwe yê vala... Çavên ku êş û neçarî ji wan dibarî, di bin asîmanê ku şînkayiyeke zelal xwe lê pêçabû, li destên vala yên ku dikirin kazekaz vekirî dimînin.

● **Nawenda Nûçeya**

Weşanxeneya Awesta pirtûka Leylâ Safiye ya bi navê "Searching for Leïla the Kurdish Princess of Dance" (Li pey şopa Leyla: Şahbanûya kurd a reqsê) li refê xwe yê pirtûkan zêde kir. Pirtûka Li pey Şopa Leyla: Şahbanuya kurd a seqsê, ji 328 rûpel pek tê. Di pirtûkê de li ser serpêhatiya jineke ciwan radiweste û wiha vedibêje: "Di sekine di kûrahiyên tariyê de, bejna wê ya zirav dibiriqe di nav hevrîşimê nermik ê rengerenga mircanî de. Pora wê reş, mîna rengê esmanê şevê. Tirs û sehm dadiwerive li ser navpişta wê. Çîpên wê yên direj diricifin. Di reqsa xwe Dîlanê de, Leyla radixe ser dikê agirê di dilê jin û mêrên ciwan ên direqisin di şahiyên Newrozê de ku reh û bineçeya wê diçe digehe heta kevneperisînin ber agirê pîroz. Bi xwîna pêşiyên xwe dihese ya di rehikên wê de diherike. ● **Nawenda Nûçeya**

Ekonomik bağımsızlık önemli

'Ekonomik bağımsızğın özgürlüğünü elde etme basamaklarından biri olduğunu düşünüyorum. Birisine bağımlı olmaktan çıkıyorsun. Kendi yaşamına yön vermeye başlıyorsun.'

● **Bemal DERSİM**

İnsanlaşmanın ve türün en önemli varlığı kadar, en doğurgan, en üretken özelliğiyle tarihsel ve toplumsal gelişmelerin merkezinde yer alan kadın; neredeyse çağımızın ve günümüzün en gerisine düşürülmüştür. Toplumsal, siyasal, ekonomik, sosyal yaşamdan koparılarak, 'evin kadını veya erkeğin kadını' veya statüsü olmayan bir nesne durumuna getirilmiştir. Özellikle kendi ülkelerinden; kimisi ekonomik, kimisi politik, kimisi ise savaşın sonucu göç ederek Avrupa'ya gelen kadınlar dram ve trajediyi, acı ve bedeli daha ağır yaşamaktadır. Avrupa'da hiç bir statüsü olmayan ekonomik ve kültürel alanda etkinliği ve varlığı dahi görünmeyenlerin başında göçmen kadınlar gelmektedir...

Bu kadınlardan biri de Fransa'nın başkenti Paris'te yaşayan Evin Ceylan'dır. Evin Ceylan yaklaşık üç yıldır Fransa'da yaşamaktadır. Kuzey Kürdistan' ın Bitlis şehrinden Fransa'ya gelen Evin Ceylan'la Kürt kadınlarının yaşadıkları ekonomik, sosyal sorunları konuştuk.

Sizleri buraya getiren nedenler nelerdir ve neden Bitlis'i terk edip buralara kadar gelebildiniz?

Fransa'ya köyümü ve yaşadığım yerleri isteyerek terk edip gelmedim. Ülkemizde yani Türkiye-Kürdistan' nında bir savaş vardı. Bu savaştan dolayı köylerimiz göçe zorlandı. Bizde ailece İstanbul'a yerleşmek zorunda kaldık. Yani o yaşadığım ve büyüdüğüm köyümden koparılarak; bilmediğim ve yabancı olduğum İstanbul'a yerleştik. Bu hem ekonomik, hem de kültürel olarak bizi zorladı. Bir de Kürt olmamızdan kaynaklı baskı, daha da katlanılmaz duruma getirdi yaşamımızı. Orada horlanan, dıştalanan ve öteki gözüyle bakılan bir toplumduk.

Fransa'ya ise eşimden dolayı geldim. Eşim de politik nedenlerden dolayı Fransa'ya geldi. Ancak üç yıldır Fransa'da olmama rağmen daha alışamadım buralara. Hem sosyal ve kültürel, hem de kadın olarak buralarda yaşamanın zorlukları daha fazla.

Ne gibi zorluklarla karşılaşıyorsun burada? Şu anda bir yerde çalışıyor musun?

En basitinden dil ciddi bir sorun. Bu ülkede tüm yaşam neredeyse dile bağlanmış. Özellikle bürokrasi neredeyse hayatın her yerine egemen olmuş. Diyalog kurmak için dahi dilekçe yazmak veya randevu almak zorundasın. Dil bilmiyorsan bunu yapma şansın yok. Yaşamak ve çalışmak için dil bilmen şart. Şu an da ben de dahil Fransa'da yaşayan tüm Kürdistan'lı kadınların yaşadığı sorunlardan biri dil konusudur. Bir de ekonomik sorunlar. Ben bir Kürt işverenin yanında tekstilde çalışıyorum.

Ekonomik geliri daha iyi olan bir işte çalışmak için arayışlarınız oldu mu?

Böylesi bir arayışım olmadı. Sadece kendi işlerimi yapacak kadar dil öğrendim... Birde benim bir mesleğim var, tekstilciyim. Bunun vermiş olduğu bir rahatlıktan dolayı böylesi bir arayışım olmadı. Çünkü İstanbul'dayken tüm çevrem, arkadaşlarım tekstil ve konfeksiyon işleriyle uğraşıyordu. Belkide baba mesleği olmasındandır. Babam da bu mesleği yapıyordu. Sürekli sürgün ve göç yaşadığımızdan dolayı başka meslek yapma şansımda olmadı. Oysa okuyabilir ve daha iyi bir meslek yapabilirdim. Ancak her gittiğimiz yerde politik ve ekonomik zorluklarından dolayı okuyamadım. Ama işimi severek yapıyorum. Yine bir Kürt kadını olarak bir yerde şanslı olduğumu düşünüyorum.

Kendinizin şanslı olduğunu söylediniz. Hangi anlamda şanslısınız?

Eşimin bu konuda duyarlı olması, arayışlarıma ve tercihlerime saygılı olması benim için önemli bir şans diye düşünüyorum. Yani eşim çalışmama karşı değil ve bende hayatın bir yerinden tutunarak ekonomik bağımsızlığımı kazanmak istiyorum. Kadınlar açısından ekonomik bağımsızlığın kazanılması çok önemli; çünkü hayatın her alanında insanın karşısına çıkıyor.

Ekonomik bağımsızlığın ne gibi bir rolü var, özellikle kadınlar açısından?

En basitini söylersem; bir kadın olarak söz söyleme hakkını kendinde buluyorsun. Yani ekonomik bağımsızlığın özgürlüğünü elde etme basamaklarından biri olduğunu düşünüyorum. Çalışmanın bir de böylesi bir tarifi de vardır. Birisine bağımlı olmaktan çıkıyorsun. Kendi yaşamına yön vermeye başlıyorsun. Halen birçok Kürt ailesinde, özellikle Kürt erkeklerinde 'kadının yeri evidir' diyen zihniyet egemen durumdadır. Yani 'ya benimsin ya da kara toprağınsın'. Bence bu zihniyete karşı kadınların mücadele etmesi lazım. Zaten kadına tarihten beri biçilen statü budur.

Burda çalıştığın işin koşulları nasıl?

Burada düzensizlik ve keyfiyet çok fazladır. Sosyal paylaşım yok. Akşama kadar makinenin bir parçası oluyorsun. Halen askari ücretle çalışıyorum. Kesinlikle emeğimin karşılığını almıyorum. Haftada otuzbeş saat parça başına göre çalışıyorum. İş varsa o işe göre ücret sana ödeniyor. Yani o saat içerisinde dikilecek parça varsa ona göre iş çıkarıyorsun, o saat karşılığında ücret alıyorsun.

Çalıştığınız iş yeri sendikalı mı veya siz herhangi bir sendikaya üyemisiniz?

Hayır sendikalı değilim. Aslında bir sendikaya üye olmak daha iyi olacak. Ancak dil engeli olduğu için üye olamıyorsun. Bir de buradaki sendikalarda mültecilere karşı duyarlı değil. Onlarda buradaki mültecilere ikinci sınıf muamelesi yapıyor.

Fransa'da her hangi bir kadın kurumuna üyemisiniz? Ne gibi faaliyetleriniz var?

Evet, Demokratik Kürt Kadın Hareketi'ne üyeyim. Azda olsa buradaki Kürt kadınlarının yaşadığı sorunları gündemleştiren kurumlardan biridir. Birçok Kürt kadınının bireysel ve ailesel sorunlarının çözümünde rol oynuyor. Her şeyden önce Avrupa'da yaşayan Kürt kadınlarının kendi kimliğini kazanmasında, örgütlenmesinde önemli payı olan bir kurum.

2012 baharı ve Kürtler

Derya KOÇGİRİ
gulumak12@hotmail.com

Baharın çok renkliliği, doğayı yeniden tazelemesi insan duygu ve düşüncelerinde de yeni heyecanların yeşermesini sağlıyor. Her bahar yeni umutlara kapı aralıyor. Yeni sevinçlerin yaşanmasına vesile oluyor. Dünyanın bazı coğrafyalarında insanlık bu güzel mevsimin tadını çıkarırken, bazı coğrafyalarında ise acı, hüzün ve korku dolu bekleyişler ile günümüz ve gelecek nasıl yaşanacak bilinmezliği içinde sürüyor. Bahar ağırlıkta iki farklı karşılayışla bütünleşirken, kendimize dönüp baktığımızda biz hangisindeyiz demeden geçemiyoruz.

Evet biz Kürtler; yüz yıllardır acı ve zülüm çekmiş bir halk olarak 2012 baharında neleri umut ediyoruz? 21. yy'da özgürlük sevdasında belli kazanımlar elde etmiş olmakla beraber hala halkımızı nasıl bir geleceğin beklediğini çok fazla kestiremiyoruz. Tarihte yaşadığımız acı tecrübeler Kürt halkına daha ihtiyatli olmayı öğretmiş olsa da, genlerimize yerleşmiş olan başkasına duyduğumuz güven hissi, politika belirlememizde yanılgılara sürüklenmelere açık kapı tutmaktadır. Dost görmek, güvenmek ve sevmek neredeyse Kürt halkının karakteristik özelliği olarak yürüttüğü politikalara da damga vurmuştur. Günümüzde her açıdan bu gerçeklik üzerinden politika üretiliyor demek doğru değil. Ama biz kendimizi tanırız, dolayısıyla yer yer kaygılanmadan da edemiyoruz. Neden bunları yazma gereği duydum. Ortadoğu'da yeni bir dizayn savaşı var. Kürtler bu savaşın tam orta yerinde, tüm güçler buna göre hesap yapmak zorunda kalıyor.

Kürtlerde savaşın orta yerinde kendi kaderini belirleme de kıyasıya bir mücadele içerisinde kalıyor. Kürt halkı 21. yy'da ya statü kazanacak ya da tarih tekerrür edecek. Yani yeniden başka güçlerin denetimi altında kalmaya mahkûm olacak. Kürdistan'ın tüm parçalarındaki partiler, örgütler ve halk bu gerçeği iliklerine kadar hissetmektedir. Hiçbir dönemde olmadığı kadar Kürtlerin bu gerçeği düşünce ve duyguda derinliklerine kadar hissetmesi, Kürtler arasında birlik arayışını da geliştirmektedir. İşte Kürtler arasında ki bu birlik arayışının gelişmesi bahar umudumuzu güçlendirmektedir.

Kürtler arasında yapılması düşünülen Ulusal Kongre'nin ön hazırlığı niteliğinde olan, Ulusal Kadın Konferansı'nın ikincisinin şu günlerde gerçekleşecek olması-yazım yayınlandığında yapılmış olacaktır-bahar, umudumuzu yeni umutlara taşımaya yol açtı.

Kadın öncülüğünde gelişen ulusal birlik arayışları Kürt toplumu ve tarihi açısından ileri bir adım olurken, bu dönemde birçok gücün Kürtler arasındaki ulusal birlik arayışlarını engelleme politikalarına da bir cevap niteliği taşımaktadır. Kürtler arasında birlik oluşumunda yaşanan sancılar çok fazladır. İç ve dış etkenler birlik oluşumuna engel olmak için yoğun bir çaba harcamaktadırlar. İç etkenlerden kaynaklı engelleri aşmak, Kürtler açısından en önemli adımdır. İç engeller kaldırıldıkça dış etkenlerin etkisizleşmesi gelişecektir. Günümüzde dış etkenlerin bu kadar saldırganlaşmasında bu nedeni görmek gerekir. Çünkü Kürtler kendi içinde birlik konusunda çeşitli sorunları yaşasa da bunun gelişmesi gerektiğine dair büyük bir inanç oluşturmuştur. Birkaç yıl öncesinden başlayan birlik olma tartışmalarında adım atmak daha zordu, günümüzde ise bu daha kolay bir noktaya gelmiştir. Kuşkusuz hala çeşitli zorlanmalarla birlikte oluşan anlayış ve yöntem farklılıkları bulunmaktadır. Bunların aşılması önümüzdeki dönemde daha kolay olacak gibi görünüyor. Ulusal Kongre'nin toplanmasından daha önemli olan; birliğin olmazsa olmaz kabilinde ki inancın herkes tarafından kabul görmesidir ki bu en büyük adımdır. Bu inanç kendisiyle birlikte anlayış, yöntem birliğini de oluşturacaktır.

Ulusal Kadın Konferansı'nın ikincisinin böyle bir dönemde toplanması genelde yaşanan çeşitli farklılıkların, uzlaşmanın sağlanmasına da bu açıdan da vesile olacaktır. Ulusal kadın Konferansı'nın ikincisinin toplanması sürecinde dahi bazı hususlarda uzlaşmanın gerçekleşmesi zor oldu. Tüm farklılıklara rağmen Kürt kadınlarının uzlaşıyı sağlaması, genel açısından yaşanan engellerinde aşılabileceğini göstermektedir.

Kürtler arasında oluşacak ulusal birlik sadece Kürt halkı açısından değil bölgede istikrarın gelişmesi, demokratik bilincin ve kültürün yerleşmesi açısından da tarihi bir önem taşımaktadır. Bugün Kürt kadınları öncülüğünde geliştirilen ulusal birlik, Kürtler arasında ki ulusal birliğinin oluşmasının çok ötesinde, Ortadoğu'da tüm halkların iradesel duruşlarının gelişimine de önemli bir katkı sunacaktır. Ortadoğu'yu, Ortadoğu halklarına rağmen dıştan dizayn etmenin o kadar kolay olmayacağını göstereceği gibi birçok dengenin de yeniden ele alınmasını zorunlu kılacaktır.

İşte bundan dolayı Kürt halkının birlik oluşumuna engel olmak için yoğun bir mücadele yürütülmektedir. Çünkü Kürtler arasında ki birlik tüm hesapları alt üst edecek, Kürt aktörlerin daha güçlü politikada yer alması gelişecektir. Oysa Kürtlerin parçalı ve zayıf olması birçok gücün işini kolaylaştırmaktadır. Kürt kadınları öncülüğünde gelişen ulusal birlik çabaları bu açıdan da çok önemli ve tarihin akışını değiştirecek bir yönde ilerliyor.

2012 baharında Kürt halkı olarak bu nedenle umutluyuz. Umudumuz, mücadelemizi güçlendirmekte ve geleceğe daha güvenli bakmamızı sağlamaktadır.

En çok kadınlar part time çalışıyor

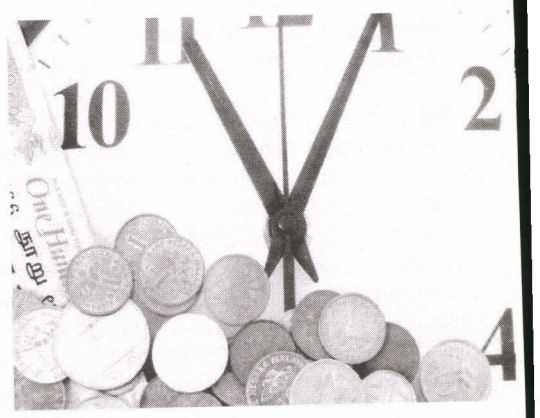

OECD ülkelerinde kadınların yüzde 26,3'ü, erkeklerin ise yüzde 8,9'u part time (kısmi süreli) istihdam ediliyor. OECD istihdam verilerine göre 2010 yıl sonu itibariyle OECD ülkelerinde part time istihdam ortalaması yüzde 16,6 olarak gerçekleşti. Toplam istihdamda part time çalışma oranı en yüksek ülke yüzde 37,1'le Hollanda, yüzde 26,3'le İsviçre ve yüzde 24,9'la Avustralya oldu.

OECD ülkeleri arasında toplam istihdamdaki part time çalışma oranı en düşük ülkeler ise yüzde 3,6'yla Macaristan, yüzde 3,7'yle Slovak Cumhuriyeti, yüzde 4,3'le Çek Cumhuriyeti olarak sıralandı.

Part time çalışma oranı en düşük ülkeler, erkeklerde yüzde 2,3'lük oranıyla Çek Cumhuriyeti ve Macaristan, kadınlarda ise yüzde 5'le Slovak Cumhuriyeti olurken, en yüksek oran erkeklerde yü- zde 17,2, kadınlarda da yüzde 60,6 ile Hollanda'da. Türkiye'de ise toplam istihdamın yüzde 11,5'ini part time çalışanlar oluşturuyor.

Listedeki ülkelerin genelinde part time çalışma oranının kadınlarda daha yüksek olduğu görülüyor. OECD ülkelerinde part time istihdam oranı kadınlarda yüzde 26,3, erkeklerde ise yüzde 8,9 olarak gerçekleşti. Araştırmaya göre yaş ilerledikçe part time çalışma tercihi artıyor. ● **Haber Merkezi**

Kadın bedenine sektörel yaklaşım-II-

Kadınların seçme özgürlüğüne atıfta bulunularak ve "gönüllülük" olarak değerlendirelen seks işçiliği algısı beraberinde kayıtsızlık ve ilgisizliktir. Bunu özgür bir seçim olarak görmek, kadının cinsel ve ekonomik eşitsizliğinin sömürülmesi gerçeğini görmezden gelmek olacaktır.

● **Firuzan BİLEK**

Günümüzün kapitalist modernist dünyasında herşey metalaştırılıp, alınıp-satılan bir mal olarak piyasaya sürülmektedir. Modern kölelik olarak algılanan fuhuşun, insan haklarına aykırı olduğu için sona erdirilmesi gerektigini savunanlarla, yetişkinlerin para kazanmak için kendi bedenlerinden faydalanma haklarının olması gerektiğini savunanlarda var. Bu haktan yararlanırken sömürü ve tehlikelerden korunmaları gerektiğini savunanlar arasında şiddetli bir tartışma sürmektedir. Bir önceki sayıda kadın bedenine sektörel yaklaşım konulu araştırma diziminizin birinci bölümde radikal feministlerin bu olaya yaklaşımını ele almıştık. Bu bölümde ise sex işçiliğini bir emek tarzı olarak ele alan feminist eğilimleri ele alacağız. Şu da bir gerçek ki bu konuda kadın hareketleri ikiye bölünmüş durumda.

Seks işçisi taraftarı feminist yaklaşımlar

Seks işçiliği ve seks işçisi terimleri, seks işçilerinin kendileri tarafından, ticari seksi sadece kadınların toplumsal veya psikolojik karakteristiği olmaktan çıkarıp, erkek ve kadınlar için gelir getiren faaliyet veya bir istihdam biçimi olarak yeniden tanımlamak için ortaya atılmıştır. Seks işçisi taraftarı feministler, seks işçiliğini emek kavramı ekseninde ele alarak, para karşılığı cinsel hizmet sunmak bağlamında meslek olarak 1995 yılında, Hindistan'ın West Bengal eyaletinde kurulan Durbar Mahila Samanwaya Komitesi bünyesinde 60.000 üzerinde seks işçisini barındırmaktadır. Bu komite, seks işçilerinin karşı karşıya kaldıkları yoksulluk sorunları ve toplum tarafından görünmez kılınarak sürdürülen kayıtsızlık politikalarıyla mücadele etmektedir.

'Gönüllü' ve 'zorla' ayrımı

Seks işçiliğinin diğer mesleklerden herhangi bir farkı olmadığını savunan seks işçisi taraftarı feministlere göre, kadınların fuhuş sektörüne girmelerinde en büyük etken ekonomik amaç olarak görülmektedirler. Öyle ki, bu feminist yaklaşıma göre seks işçiliği, kadınlara hayatlarını idame ettirebilmek açısından para kazanma olanağı sunarak, onları bu anlamda desteklemektedir. Radikal feministlerin aksine bu yaklaşım, seks işçiliği konusunda gönüllü ve zorla ayrımı yaparak bu mesleği seçen kadınların irade sahibi olduklarını vurgulayıp, radikal feministlerin bu kadınları kurban, kendi kendine karar veremeyen, pasif bireyler olarak değerlendirmelerine şiddetle karşı çıkarlar. Öyle ki, "mecburi" ve "gönüllü" fahişelik arasındaki ayrıma önem veren seks işçisi taraftarı feministler, "gönüllü" seks işçilerinin sağlığını ve refahını korumak için, seks işçiliğinin iş yasaları ve insan hakları bağlamında düşünülmesi gerektiğini öne sürerler. Ancak bazı seks işçisi taraftarı feministler, böyle bir ayrım yapmanın, kadınların erkek egemen sistem tarafından iffetli-iffetsiz zıtlığı ekseninde tekrar sınıflandırılmasına ve bu sınıflandırmanın bir kez de fuhuş sektöründe çalışan kadınlar üzerinde yeniden üretileceğini savunmaktadırlar. Özgür bir seçim ve meslek olarak gönüllü fahişelik ayrımı hususunda, seks işçisi taraftarı feministler arasında da bir anlaşmaya varılamamıştır.

Kapitalist modernite ve tehlikeye açık hayatlar

Sonuç olarak Radikal feministler, fahişeliği mutlak bir sömürü olarak ele alarak, tamamen ortadan kaldırılmasını savunurken; seks işçisi taraftarı feministler fahişeliğin bir meslek olarak tanımlanıp sosyal, siyasal ve hukuksal haklarla korunması için mücadele vermektedir. Seks işçisi taraftarı feminizme göre, fuhuş sektörünün yasaklanması, işçilerin sağlık ve güvenliğine yönelik risklerin artmasına neden olmakla birlikte, örgütlü suçların yararına sonuçlar doğuracaktır. Seks işçisi taraftarı feministlerce, fuhuşun suç sayılması ve seks işçilerinin temel yurttaşlık haklarının verilmemesinin, seks köleliği denebilecek bir dizi uygulamanın varlığını sürdürmesinde çok önemli bir etken olduğu savunulmaktadır. Bu bakımdan seks isçisi taraftarı feministler tarafından, radikal feministlerin cinsel emeği cürümleştiren yasal düzenlemelerden yana çıkmaları eleştiriyorlar. Bu tür düzenlemelerin cinsel emek veren kadınların kısmen veya tamamen illegal bir ortamda çalışmak zorunda bırakılması sonucu, onların sırtından geçinenlerin lehine sonuç doğuracağı savunulmaktadırlar.

Yukarıda değinilen ataerkil sistem ve kapitalist piyasa düzeninin sebep olduğu koşullar, insan hakları ihlali olarak nitelendirilen insan ticaretiyle bağlantılı olmaktadır. Bu bağlantı olsa da, yazımızda genel anlamda "seks işçiliği"nin incelenmesi olup, insan ticareti kavramına ise değinilmemiştir. İnsan ticareti suçunda özgür iradeden bahsedilememektedir. Gerek radikal feministler gerek ise seks işçileri örgütlerinin bakış açısına göre insan ticareti suç sayılarak, kesinlikle yasaklanmalıdır. Seçimler toplumsal yapı ve ilişkiler ağı bağlamından ayrı düşünülemez. Kadınların seçme özgürlüğüne atıfta bulunularak ve "gönüllülük" olarak değerlendirelen seks işçiliği algısı beraberinde kayıtsızlık ve ilgisizliktir. Bu durum ise kapitalist modernitenin kadın seks işçilerinin tehlikeye açık hayatlarında karşılaştıkları zorlukların görmezden gelinmesine ve meşrulaştırılmasına yol açmaktadır.

Toplumsal cinsiyetçilik bağlamında eşitlik

Tüm bu koşullar göz önünde bulundurulduğunda, çalışma şartlarının iyileştirilmesi, seks işçilerine hak ve güvencelerin sağlanması bağlamında seks işçisi örgütlerinin mücadeleleri anlamlıdır. Ancak ataerkil sistemin ürünü olarak ve kapitalist sistemin yaygınlaştırdığı seks işçiliği kurumu, toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri sonucu üretilen ve inşa edilen kadın kurgusu ve cinselliği bağlamında da ele alınmalıdır. Toplumsal cinsiyetçiliğin yaşamın her alanına nüfus eden bu yaklaşımı karşısında yaşanan eşitsizlik ve sömürü görmezden gelinerek, eşit iktidar koşulları altında bir tercih olarak sunulması sakıncalıdır. Bunu özgür bir seçim olarak görmek, kadının cinsel ve ekonomik eşitsizliğinin sömürülmesi gerçeğini görmezden gelmek olacaktır. ***Son bölüm***

Kadın bedeni üzerinden elde edilen gelirler ürkütücü

Günümüzde dünyada insan kaçakçılığın mağdurları arasında en büyük bölümü fuhuş için kaçırılan kadınlar oluşturuyor.

2006 yılı itibariyle dünyada 28 milyonu aşkın modern köle bulunuyor. Sadece 2007 yılında kölelerin üzerinden 91 milyar dolar gelir elde edildi. Modern köle durumda olan insanların yüzde 80'i ise kadın.

Sözkonusu kadınların ise yüzde 50'si 18 yaşının altında.

Dünyada hala 200 milyon kadın kayıp, 4 milyon kadın resmî olarak fuhuş sektöründe çalışıyor.

Gelişmiş ülkelerdeki seks sektöründe yeni kadınlara çok büyük bir talep var. Bu talep de insan kaçakçılarının işlerini kolaylaştırıyor.

Her sene 500 bin kadın seks kölesi olarak kullanılmak için kaçırılıyor. Bu kadınların en son durakları ise Al- manya, İngiltere, İtalya, Japonya, Kanada ve ABD. Ge- nelde Doğu Avrupa ülkelerinden kaçırılan kadınlar Prag, Amsterdam ve Frankfurt gibi merkezlerden dağıtılıyor.

AB'ye kaçak yollarla getirilen 500 bin insanın yüzde 90'ı seks endüstrisinin tuzağına düşüyor.

Kadın ticaretini suç olmaktan çıkartan Avrupa ülkeleri, kadın ticaretinde milyarlar kazanmaya devam ediyorlar.

BM'in verilerine göre her yıl Asya'da 120 bin genç kadın Avrupa'ya satılıyor..

Almanya'da fuhuş alanında yaklaşık 200 bin ile 400 bin kadın çalışıyor. Bu sektörden elde edilen toplam hasılatın 5 milyar Euro oldugu tahmin ediliyor.

Alman seks turistlerinin sayısı yılda 400 bin olduğu tahmin ediliyor. Bunun yani sıra her yıl 5 binle 12 bin arasında kişi yeni-sömürge ülkelerde, çocukları kullanmak için tatile gidiyor.

Hollanda'da fuhuş endüstrisinin yıllık gelirinin 1 milyar dolar olduğu söyleniyor.

Londra'da 2004 yılında hazırlanan bir rapora göre, şehrin genelevleri, saunaları ve masaj salonlarında çalışan toplam 8000 fuhuş yapan kadının dörtte üçü yabancı.

Asya-Pasifik bölgesinde, özellikle Güney Asya'da, insan kaçakçılığının gerisindeki en önemli faktörün kadın ticareti olduyor.

Myanmar, Kamboçya, Filipinler ve başka ülkelerdeki yoksul köylerdeki kızlar, komşu ülkelere ya da kentlere götürülerek, buralarda masaj salonları ve karaoke barlarda çalıştırılıyor ya da Avustralya, Japonya, Güney Afrika ve ABD'deki genelevlere götürülüyor.

Türkiye ise genelinde vesikalı ya da gizli çalışan fuhuş yapan kadınların sayısının 100 bine olarak ra -porlarda yerini aldı. Fuhuş sektöründe bir yılda dönen paranın asgari 3-4 milyardolar olduğu belirtiliyor.

Fuhuş sektörü, Endonezya, Malezya, Tayland ve Filipinler'de gayrisafi milli hasılanın yüzde 2 ila 14'ünü oluşturuyor. ILO'ya göre, bu ülkelerde seks sektörü, ülkenin "ekonomik, sosyal ve siyasi yaşamına entegre" olmuş durumda.

Japonya'da fuhuş endüstrisinin yıllık kârı 83 milyar dolar.

Polikistik yumurtalık hastalığı

Tülay ÖZDEMİR

Polikistik yumurtalık hastalığı Polikistik over sendromu (PKO) nedeni kesin olarak aydınlatılamamış olan bir yumurtlama bozukluğudur. Hastalıkta her adet döngüsünde gelişerek çatlaması gereken folikül (yumurta hücresini içeren sıvı keseciği), gelişmesinin yarıda kalması nedeniyle yumurtalık dokusu içinde 3-10 milimetre çapında bir kiste dönüşür. Yumurtalık dokusu, bu kistler sayıca arttığında 'polikistik' yani çok sayıda kistik oluşum içeren bir yapıya dönüşür. Polikistik Over Sendromu yaklaşık %5 kadında görülen ve etkili bir şekilde tedavi edilebilen bir durumdur.

Kadında bu türdeki sürekli bir yumurtlama bozukluğu aşağıdaki sonuçları beraberinde getirir: Yalnızca yumurtlama olduğunda üretilebilen progesteron hormonu üretiminin aksaması, adet döngüsünün uzamasına, yani adet gecikmelerine veya düzensiz adet kanamalarına yol açar. Çatlayamayan foliküller fazla miktarlarda testosteron 'erkeklik hormonu' üretir. Kadında fazladan üretilen erkeklik hormonu tüylenme ve sivilcelenme gibi cilt sorunları yaratır. Yumurtlama olmaması kadını zor gebe kalma veya gebe kalamama sorunuyla, gebe kalınması durumunda ise artan düşük yapma riskiyle başbaşa bırakır. Kan şekerinin düzenlenmesinden sorumlu olan insülin hormonu salgısının bu hastalıkta bozulması kilo alma sorununa veya ileri yaşlarda şeker hastalığına yakalanma riskinde artışa neden olur.

Uzun dönemde ortaya çıkabilen sorunlardan en önemlisi rahim iç tabakasını östrojen hormonunun kalınlaştırıcı etkisinden koruyucu özelliği olan progesteron hormonunun eksik kalması nedeniyle ortaya çıkan artan rahim kanseri riskidir. Diğer bir uzun vadeli sorun da testosteron hormonunun sürekli olarak yüksek kalmasına bağlı olarak kan yağlarının seviyesinin yükselmesidir. Bu durum uzun vadede kadının çeşitli kalp hastalıklarına yakalanma riskini artırır. Pratik olarak söylemek gerekirse, PKO sinsi bir hastalık değildir.

PKO'nun belirtileri

PKO'dan şüphelenilmesini sağlayacak en önemli iki belirti kadında gecikmelerle seyreden bir adet düzensizliği ve normaldışı bir tüylenmenin olmasıdır. Tüylenme 'yarım kalan foliküllerden' testosteron ve diğer "erkeklik" hormonlarının fazla miktarlarda üretilmesine bağlıdır. PKO'lu kadınlarda tüylenme en sık er- keklerde sakal çıkan bölgelerde olur. Daha ileri durumlarda normaldışı tüylenme göğüsler arasında, göğüs uçlarında, göbekte olabilir. Tüylenme hiç ortaya çıkmayabileceği gibi yüzde çenede, boyunda, göğüs uçlarında, göğüs arasında, bacakların iç kısımlarında estetik problemlere yol açacak kadar aşırı miktarlarda olabilir. Androjen (erkeklik) hormonların etkisiyle ortaya çıkan bu tüylenme dışında, yine bu hormonların etkisiyle hassas ciltte akne (sivilceler) ortaya çıkabilir. PKO bir yumurtlama bozukluğu olduğundan sendromun diğer bir önemli belirtisi de adet düzensizliğidir. Bir kadının yılda bir veya iki kez gecikmeli adet görmesi normal kabul edilirken adet gecikmelerinin sık olması bir yumurtlama bozukluğuna işaret edebileceğinden muhtemel bir PKO açısından inceleme gerekir. Yumurtlama olmadığından rahim iç tabakası progesteron hormonunun etkilerinden yoksun kalır ve bu yüzden yalnızca östrojen hormonu etkisiyle kalınlaşır. Kalınlaşma belli bir aşamaya geldiğinde tabakanın kan dolaşımı yetersiz kalır ve östrojen hormonu da tabakayı desteklemekte yetersiz hale gelir. Bu durumda genellikle gecikmeli bir süre sonunda kalınlaşan tabaka genellikle normalden fazla bir kanamayla birlikte dökülmeye başlar. Ender durumlarda PKO'lu bir kadın düzenli olarak adet görebilmesine karşın, genellikle 35 günün üzerinde ve düzensiz aralıklarla adet kanaması görülür. Yumurtlama olmaması, adet düzensizliğinin yanı sıra gebe kalamama, veya 'zor gebe kalma' sorununa da neden olur. Bazı durumlarda PKO, tekrarlayan düşüklere neden olabilmektedir. 'Şişmanlık' PKO'lu kadınların yarısında vardır. Şişmanlığın hastalığın tam olarak neresinde bulunduğu, yani hastalığı kolaylaştırıcı bir etken mi olduğu veya hastalığın sonucu mu olduğu halen tartışmalıdır.

PKO'nun tedavisi

PKO mutlaka tedavi edilmesi gereken bir durumdur. Gebe kalamama sorunu nedeniyle incelenen bir çiftte sıklıkla PKO sorununa rastlanır ve tedavi, çocuk arzusu olup olmamasına göre değişir: Doğum kontrol hapının içinde bulunan progesteron hormonu etkili maddeler de rahim iç tabakasında kanser öncüsü lezyon gelişimine karşı korurlar. Tüylenmenin temel sorun olduğu durumlarda erkeklik hormonu salgısını azaltan veya hormonların kıl folikülüne etkisini engelleyen çeşitli tedavi seçenekleri mevcuttur. Doğum kontrol hapı kullanamayan veya kullanmak istemeyen kadınlarda rahim iç tabakasının korunmasına yönelik olarak adet düzeninin belirli aralıklarla progesteron hormonu verilmesi yoluyla sağlanması gerekir.Çocuk isteyen bir kadında ise yumurtlamayı sağlamak amacıyla ağızdan veya enjeksiyon yoluyla çeşitli hormonal ilaçlar verilerek 'ovulasyon induksiyonu' yapılır 'yumurtlamayı sağlamak için ilaç verilmesi'. PKO'lu kadınların yumurtalıkları bu ilaçlara çok hassas olduklarından tedaviye çok fazla sayıda folikülün aynı anda gelişmesiyle cevap verebilirler. Bu yüzden PKO durumunda yumurtlama tedavisi çok dikkatli yapılır ve sıkı takip edilir.Kilo verilmesi tedaviye önemli katkılarda bulunur. Vücut ağırlığının %5 oranında azalması bile yumurtlamanın geri dönmesini sağlayabilir. Şeker hastalığı veya şeker hastalığı eğilimi saptandığında bu durumun çeşitli ilaçlarla tedavisi mümkün olabilmektedir. Laparoskopiyle yumurtalıklara ufak delikler açılarak 'drilling' foliküllerin sayıca azalması ve kısır döngünün kırılması sağlanabilir, ancak bu yöntem en son kullanılması gereken yöntemdir.

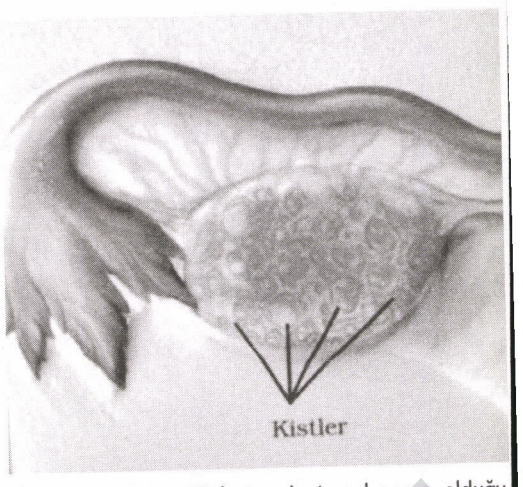
Kistler

Sağlıkta ayrımcılık

Amerika'da California Üniversitesi'nce yayınlanan bir rapora göre ırk ve gelir seviyesine göre kadınların sağlıklı olup olmadığı araştırıldı. Siyahi, Latin ve Asyalı kadınların beyaz ve zengin kadınlara oranla ayrımcılığa maruz kaldığı ortaya çıktı.

California Üniversitesi bünyesinden çalışmalar yürüten Sağlık İdare Araştırma Merkezi (CHPR), 2001 yılından günümüze yaşları 18 ila 64 arasında 25,588 kadın ile telefon üzeri görüşmeler sonucunda yayınladığı raporda, ülkede yaşanan ayrımcılığa dikkat çekiliyor.

Çalışmaya göre siyahi, Latin ve Asyalı kadınların beyaz ve yüksek gelirli kadınlara oranla ırksal ve sınıfsal ayrımcılığa tabi tutulduğu tespit edildi. Rapor, kadınlara yönelik ırksal ayrımcılık sorununun yapılan araştırmanın sonucunda ciddi bir şekilde ortaya çıktığını kaydediyor.

Yaşları 45 ila 64 arası kadınlar kronik sağlık sorunları yaşarken, Amerikalı yerli kadınlar bu konuda Asyalı kadınlardan iki daha fazla şikayetçi. Siyahi Amerikalı kadınlardan yüzde 17'si kalp sorunu yaşarken, beyaz kadınların oranı yüzde 7. Araştırmaya katılan kadınların yüzde 69'u yoksulluk sınırı altında yaşarken bunların yüzde 17'si sigortasız. Latin kadınlar ise yüzde 29 oranıyla ciddi sağlık sorunlarıyla boğuştukları ve büyük çoğunluğunun sağlık servislerinden yararlanamadıkları kaydedildi. Aynı sorunu yaşayan Asyalı kadınların oranı ise yüzde 15. California'da yaşları 18 ila 64 arası 10.2 milyon kadın yaşıyor. Toplam kadın nüfusunun yüzde 36'si, yani 3.7 milyonu yoksulluk sınırı altında yaşıyor.

● Haber Merkezi

Pratik Öneriler

*Duvarınıza çivi çakacağınız zaman işaretlediğiniz yerin üzerine çapraz bant yapıştırın. Çiviyi öyle çakın. Böylece duvarın alçısını çatlatmamış olacaksınız.

*Unlarınızın böceklenmemesi için, un kavanozunun içerisine bir adet defneyaprağı koyun.

*Fırında patates yapmadan önce, 10-15 dakika haşlayın ve çatal ile delin. Daha kolay pişecektir.

*Eğer tencere kapağınızın tutacağı kırıldıysa onun yerine şarap mantarı geçirebilirsiniz. Böylece hem tutacak görevi yapacak, hem de yatırım.

*Peyniri kolay rendelemek için, 15 dakika buzlukta bekletin.

*Ahşap eşyalarınızı temizlemek için sirke ve zeytin yağı (bir kaç damla) karışımı hazırlayın. Eşyalarınız hem temizlenecek hem de parlayacaktır.

*Çekmecelerin içini boşaltmadan temizlemek istiyorsanız, elektrik süpürgesinin ucuna ince bir çorap geçirin.

*Domates salçanız çok ekşi ise içerisine bir havuç rendeleyin. Havuç, salçanızı tatlandıracaktır.

*Mantarların daha lezzetli olması için pişirmeden önce üzerlerine biraz tuz ve limon suyu koyun, 5 dakika bekletin. Daha sonra pişirin.

Kanserde enfeksiyon tehdidi

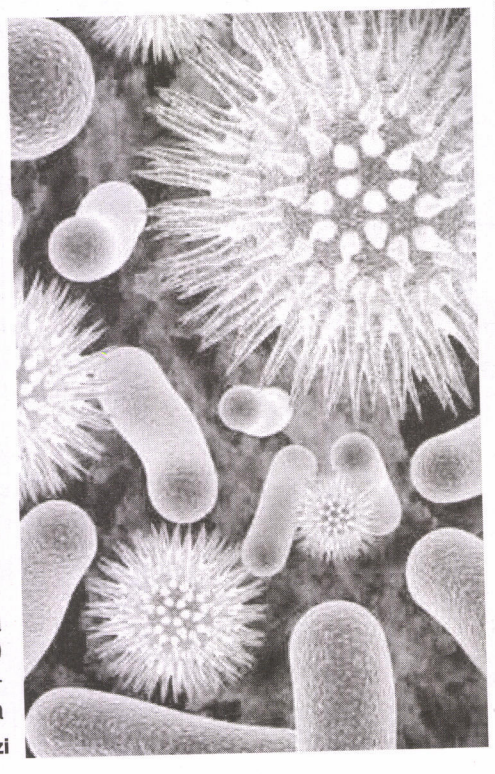

Yeni bir araştırma, dünya genelindeki kanser vakalarının altıda birine enfeksiyonların yol açtığını ortaya koydu. Özellikle dört enfeksiyon, tehdit oluşturuyor. Yapılan bir araştırmaya göre, virüs, bakteri ve parazitlerin yol açtığı büyük ölçüde tedavi edilebilir ve önlenebilir enfeksiyonlar, her yıl yaklaşık iki milyon yeni kanser vakasına ve 1.5 milyon kişinin kanserden ölmesine neden oluyor.

Tıp dergisi The Lancet Oncology'ye göre, bu veriler 2008 yılında açıklanan toplam 12.7 milyon kanser vakasının altıda birini oluşturuyor. Fransa'nın Lyon şehrinde bulunan Uluslararası Kanser Araştırmaları Ajansı'ndan yapılan açıklamada, enfeksiyondan korunmak için aşı ve antimikrobik tedavi gibi halihazırdaki tedavi yöntemlerinin gelecekte kanserle mücadelede etkili olabileceği bildirildi.

Dört enfeksiyon - Hepatit B ve C, cinsel yolla bulaşan HPV (human papillomavirus) ve sindirim sistemine yerleşerek zarar veren helikobakter pylori; çoğu mide, karaciğer ve rahim ağzı kanseri olmak üzere 1.9 milyon kanser vakasının nedeni olarak gösteriliyor. Araştırmaya göre, enfeksiyon kaynaklı vakaların yüzde 30'unun 50 yaş altı insanlarda görüldüğü belirtildi. Araştırma kapsamında, 184 ülkede 27 farklı kanser çeşidinin oluşma oranı incelendi.

● Haber Merkezi

Yemek Tarifi

Balkabağı çorbası

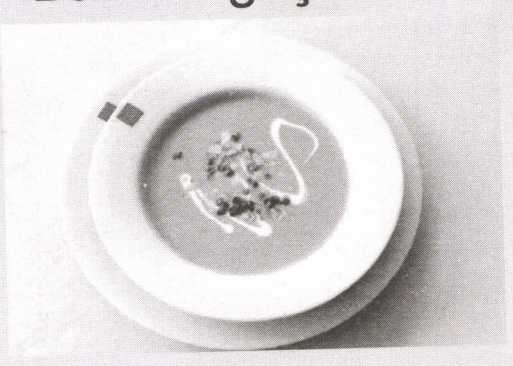

Malzemeler

200 Gr. Balkabağı
2 Çorba Kaşığı Krema
2 Çorba Kaşığı Un (Silme)
5 Çorba Kaşığı Sıvı Yağ
1 Su Bardağı Dövülmüş Ceviz
Tuz -Karabiber
6-7 SU Bardağı Su
Arzuya Göre Limon Suyu

Hazırlanışı:

Tencereye bal kabağı dilimini alın. Üzerini bir parmak aşacak kadar su ile iyice yumuşaya dek haşlayın. Sonra suyu ile birlikte robot veya blendır yardımı ile pürüzsüz püre kıvamına getirin. Bir tencere sıvı yağın yarısını alın. Un ilave edip, un hafifçe pembeleşene dek, sürekli karıştırarak kavurun. Azar azar ve karıştırarak üzeri göz göz olana dek pişirin. Ateşten almadan 1 dakika önce kremayı azar azar ve karıştırarak ilave edin. Kalan sıvı yağı tavaya alıp üzerine dövülmüş cevizleri ilave ederek birkaç kez çevirin ve çorbanın üzerinde gezdirin. Arzuya göre üzerine limon suyu ve karabiber serperek servis yapın.

Afiyet olsun

Ücretsiz kadın emeğinin savunucusu: Selma James

Selma James, Marx'ın "Kapital"ine kadınlar ve ücretsiz emek üzerinden bir bakış açısıyla yaklaşarak Marksist teoriye geleneksel bakış açılarını kırdı. Kadının ev içi emeğini görünür kılması mücadelesini hem üreterek, hem de pratik öncülük yaparak yürüttü.

● Ronahî Serxwebûn

Selma James, kadın hakları için ve ırkçılık karşıtı kampanyalar düzenleyen bir mücadeleci ve yazar. Brooklyn-New York'da 1930'da doğdu. Babası bir kamyon sürücüsü ve sendika lideriydi. Bundan dolayı da mafyanın hedefi haline gelmişti. Selma James genç bir kadınken fabrika işçisi olarak çalıştı. 15 yaşındayken liderlerinden birisi Cyril Lionel Robert James olan Johnson-Forest Eğilimi'ne katıldı. Troçkist düşünceleri savunan bu eğilim daha sonraları gelişecek ve diğer troçkist hareketleri de düşünsel olarak etkileyecekti. 17 yaşında bir makinistle evlenen Selma James bir erkek çocuk sahibi oldu; yaşamını bir dönem anne ve ev kadını olarak sürdürdü. Bu evliliği uzun sürmedi. Ailesinin tüm ısrarına rağmen üniversiteye gitmeyi reddetti. Bunu, "Beynimi harap etmek istemedim" diye açıklayacaktı daha sonraları.

Selma James 1952 yılında "Kadının Yeri" adında bir kitap yazdı. Bir klasik olan kitap başlangıçta 15 günde bir yayınlanan "Correspondence" adlı bir gazetede köşe yazıları olarak yer almıştı. Gazete, daha çok işçi sınıfından gelen okuyucularının yazıp yayınladığı bir gazeteydi. O zamanlarda alışılmamış bir şekilde gazete kadınlar, gençler ve siyahlara özerk bir ses verebilmek için sayfalar ayırmıştı. Selma James düzenli bir köşe yazarı ve Kadınlar Sayfası'nın düzenleyicisiydi.

Mc Carthy döneminde ABD'den sınırdışı edilmiş olan CLR James ile evlenmek üzere 1955 yılında İngiltere'ye gitti. Çok uzun yıllardır tanışıyorlardı ve yakın politik yoldaşlardı. CLR James, bir devrimci sosyalist teorisyen, gazeteci, romancı, tarihçi ve denemeciydi; Karaib Adaları'nın bağımsızlığı mücadelesinde aktif olarak yer alıyor, işçileri örgütlüyordu. Selma James'in daha önceki evliliğinden altı yaşında bir oğlu vardı. CLR James ile evlendikten sonra 1958'den 1962 yılına kadar eşi ile birlikteTrinidad 'da yaşadı. Karaib Adaları'nın bağımsızlık ve federasyonu hareketinde birlikte yer aldılar. Selma James bağımsızlıktan sonra İngiltere'ye dönerek 1965 yılındaki Irkçı Ayrımcılığa Karşı Kampanya'nın ilk örgütlenme sekreteri oldu. 1969'da Siyah Bölgesel Eylem Hareketi'nin kurucu üyeleri arasında yer aldı ve gazetesinin editörlüğünü üstlendi.

Selma James 1972'de Mariarosa Dalla Costa ile birlikte "Kadınların Gücü ve Toplumun Yıkımı" (Power of Women and the Subversion of the Community) adında bir kitap yayınladı. Mariarosa Dalla Costa İtalyan kökenli ancak uluslararası feminizmin seçkin bir figürü. Padova Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi'nde profesör. Kapitalizmin sürmesinde kadın emeğinin rolü, gezegenin ekolojik sürdürülebilirliği ve kadın bedenine saygı gibi konularda önemli araştırmaların sahibi. Sözkonusu kitap, kadınların ücretsiz ev içi emeği konusunda önemli tartışmalara yol açtı. Kitap, kadınların piyasa ekonomisi dışında yaptıkları ev işi ve diğer bakım işlerinin nasıl tüm işçi sınıfını ürettiğini, dolayısıyla piyasa ekonomisinin sürdürülmesindeki rolünü ortaya koyuyor; işçilere dayalı piyasa ekonomisinin aslında kadınların ücretsiz ev içi emeği üzerinde yükseldiğini gösteriyordu. "Kadınlar koruyucudurlar, besleyicidirler, masaya yemeği koyarlar, ertesi gün için gömleklerin temiz olmasını garantiye alırlar, çocukları hayatta tutarlar ve erkek eve geldiğinde onları hizaya sokarlar. Fakat onların işi yine de Gayri Safi Milli Hasıla içinde sayılmaz. Hala hesaba katılmaz." diyordu Selma James.

1972'de James, "Uluslararası Ücretli Ev İşi Kampanyası"nı başlattı. Kampanya ev içi ve toplumdaki ücretsiz işler için devletten para talep ediyordu. Ardından tam zamanlı bakımın bir iş mi yoksa bir rol mü olduğu ve ücretlendirilmesinin gerekli olup olmadığı konusunda şiddetli tartışmalar başladı.

8 Mart 1974'de de Mariarosa Dalla Costa İtalya'da "Ev İşine Ücret Kampanyası"nı başlattı. "Biz hepimiz ev işi yapıyoruz; bütün kadınların tek ortak noktası, bütün gücümüzü, milyonlarca kadının gücünü birleştirebileceğimiz tek zemin budur." diyordu konuşmasında. Ve devam ediyordu: " Bugüne kadar hiçbir grev bir genel grev olmadı. Çalışan toplumun yarısı evde mutfaklardayken diğerleri grevdeyse bu bir genel grev değildir. Hiç genel bir grev görmedik. Yalnızca erkeklerin, genellikle büyük fabrikalardan erkeklerin caddelere döküldüklerini gördük; eşleri, kızları, kızkardeşleri, anneleri mutfaklarda yemek pişirmeye devam ederken." "Bugün bu meydanda Ev İşine Ücret seferberliğimizi başlatmakla çalışma saatlerimizi, tatillerimizi, grevlerimizi ve paramızı gündeme alıyoruz."

Selma James ve Mariarosa Dalla Costa'nın kitabının yayınlanması ardından ev kadınlarına ücret tartışmalarının yoğunlaşmasıyla birlikte 1975'ten sonra bazı otonom örgütlenmeler oluşturuldu. Bu örgütlenmeler ev kadınlarının ücretlendirilmesi talebiyle çalışmalar yürütmeye başladılar. James bu örgütlenmelerden biri olan "İngiliz Sokak Kadınları Kollektifi"nin ilk sözcüsüydü. Bu kollektif, sokak kadınlarının kriminalize edilmesine karşı ve onların farklı ekonomik alternatiflere kavuşabilmeleri için kampanyalar geliştirdi.

1983 yılında Selma James'in "Marx ve Feminizm" isimli kitabı yayınlandı. Kitap, Marx'ın "Kapital"ine kadınlar ve ücretsiz emek üzerinden bir bakış açısıyla yaklaşarak Marksist teoriye geleneksel bakış açılarını kırdı. Marx'ın proletaryanın ücretli emeğini kapitalizmin temeli olarak değerlendirmesine karşılık James kadının evdeki ve toplumdaki ücretsiz emeğinin proletaryanın ve dolayısıyla kapitalizmin varlığında temel emek olduğunu iddia ediyordu. Bu iddia çok radikal bulunmakla birlikte kimi örgütlenmeler ve insiyatiflere de ilham verdi.

1985'den itibaren James, Uluslararası Kadın Sayısı Ağı'nı koordine etmektedir. Bu ağ, BM kararıyla hükümetlerin ücretsiz emeği değerlendirmeyi ve ulusal istatistiklerde hesaba katmayı kabul etmelerini sağladı. Bu konudaki müfredat Trinidad & Tobago ve İspanya'da uygulanmakta, ücretsiz emek zamanının saptanması ve diğer konularla ilgili araştırmalar birçok hükümetçe de sürdürülmektedir. Venezuela'da Anayasa - nın 88. maddesi ev işini katma değer yaratan , zenginlik ve sosyal refah üreten bir ekonomik faaliyet olarak değerlendirmekte; ev kadınlarına sosyal gü - venlik hakkı tanımaktadır.

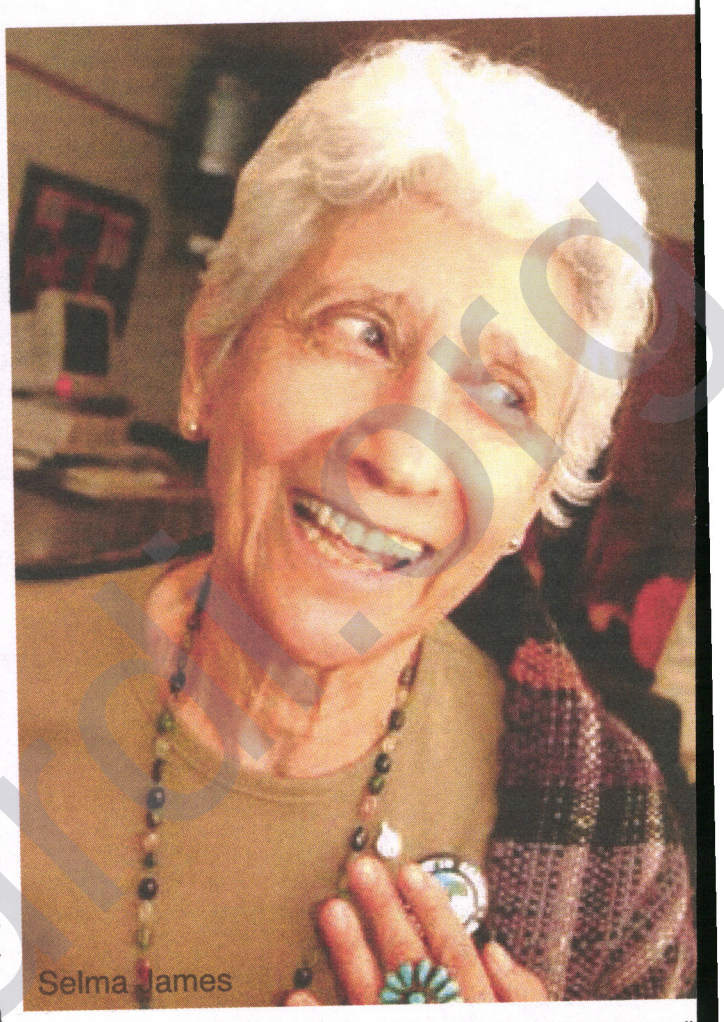
Selma James

Selma James 2000 yılından bu yana "Küresel Kadın Grevi" ağının koordinatörlüğünü yapmaktadır. Tabandan ge- len kadınların bu ağı birçok ülkede eylemlilikler ve inisiyatifleri ortaklaştırmaktadır. Grev, toplumun "öldürmeye değil, yaşatmaya yatırım yapmasını" talep ediyor ve askeri bütçelerin ana bakıcılar kadınlar başta olmak üzere topluluğa geri verilmesini istiyor. James 2002'den bu yana Venezuela Devrimi için çalışmalara da katılmaktadır. Uluslararası Anti-Siyonist Yahudi Ağı'nın kurucu bir üyesidir. 1989 yılında vefat eden eşi CLR James'in devrimci mirasını yaşatmaya çalışmaktadır. Uzun yıllar Karaibler'de yaşadıktan sonra İngiltere'ye yerleşmiştir. Çeşitli konferanslarda yer alarak düşüncelerini dile getirmeye devam etmektedir. "Crossroads Books" adlı bir yayınevi'nin genel yayın yönetmenidir.

Birçok kitabı olan Selma James'in 1952-2011 yılları arasında yazdığı yazılar, broşürler ve yaptığı konuşmalardan derlemelerin bir araya getirildiği "Cins, Irk, Sınıf: Kazanma Perspektifi" adlı kitabı yakın zamanda yayınlanmıştır.

Zîn Yezîda Tamara

Bana kendini anlat

XX. bölüm

Dışarıdan gelen sesle birlikte Cenk dışarı çıktı. Arkadaşlarına selam vermeden önce hemen sordu:

-Ben de geliyor muyum heval Erdal. Erdal da gülümseyerek:

-Evet, senin için çok tartıştık ve gidebileceğine karar verdik dediğinde Cenk hızla içeri koştu. Müjdeyi yüksek bir sesle verdi:

-Ben de geliyorum arkadaşlar. Bu baharın güzelliğini en hırşın boğazda yaşamak oldukça heyecanlı olacak. Haydi arkadaşlar, hareket saatimiz yaklaşıyor, toparlansak iyi olur diye coşkulu bir tonda konuştu. Bahadır için getirilen parkeyi giydiren Eyüp, bir yandan Bahadır'a perspektif ve moral veriyor diğer yandan da Sirwan'a yapması gerekenleri belirtiyordu. Sirwan ve Cenk de Ahmet'i hazırlıyorlardı. Dışarıdan gelen arkadaşlarının yardımıyla önce Ahmet'i bir katıra bindirdiler. Bahadır'ın daha dikkatli taşınması gerektiğinden Zin aynı şeyleri tekrarlayarak;

-Dikkat edin... sırtını sağlam tutun... kolunu faz la kaldırmayın diyerek hastasına ne kadar titizlendiğini gösteriyordu. Bir yandan da Cenk'i takip ediyordu. Kendisine öneri hakkı verilmeden bu arkadaşının da onlarla gelmesini doğru bulmadığından içerlemişti.Kaygılarını arkadaşlarıyla paylaşsa da, bundan sonra arkadaşının heyecanını öldürme hakkını kendinde bulmuyordu.

Bahadır katıra binerken zorlandı ama bu yabancı insanların ona bu kadar yardımcı olmalarına saygılı bir şekilde davranarak her denileni yaptı. Katıra bindirilen Bahadır jaygılıydı. Çünkü ilk kez katıra biniyordu ve kendini koruyacak kadar gücü yoktu. Bunları dile getireceği anda Cenk onun arkasına yerleşip belinden sıkıca kavradı. Bahadır'ın kendine güveni artmıştı. Diğerleri de çantaları katıra yüklediler. Hep birlikte yola koyuldular.

Zin arkasına dönerek son kez şkefte baktı. Baharın çevrelediği bu yaşam dağıtan yerde ölüm ve yaşamın en ince çizgisini yaşayan onlarca arkadaşına yardım etmişti ama bazılarını kurtaramamıştı. Bunun sancıları da yok değildi ama onları kalbine gömmüştü. Gözleri dolduğu için konuşamıyordu ama bir yandan gözyaşlarını özgür bırakmak istiyordu. Katırların ayak sesleri, Ahmet'in Eyüp ile sohbetine arada bir de diğerlerinin katılımı yolculuğu coşkulu kılıyordu. Zin, Sirwan'a başıyla işaret edip Cenk ile Bahadır'ı gösterdi. Cenk, Bahadırın omuzuna çenesini koymuş konuşuyordu fakat katırın ani bir hareketiyle başları çarpışıyor, Cenk'in pozisyonu değişiyordu. Yine de hiçbir şey olmuyormuş gibi sohbetlerine devam ediyorlardı. Gayet ciddi görünüyorlardı. Belli ki Cenk, askerin bilmediği şeylerden bahsediyordu. Zin de Sirwan'ın koluna girip iki çocuk gibi hareketler yaparak arkadaşlarının peşisıra yürüdüler. Zin:

-Dün akşam ne için gülmüştün diye sorduğunda Sirwan:

-Bu soruna cevap vermesem alınır mısın? Çünkü ... Zin hemen:

-Tamam. Özgürsün bu konuda. Sadece senin mutlu ve doğal davrandığını görmenin ne kadar güzel olduğunu söylemek istiyorum. Sirwan:

-Yardımların sayesinde bazı şeyleri yeni kavrıyorum. Bunun için o gülmenin benim için bir başlangıç olduğunu biliyorum. Baskısız ve doğal.... sustu. Zin'in koluna daha da sokularak yoluna devam etti.

Tabura yaklaştıklarını anladıklarında Zin hemen öne geçip törenin nasıl olacağını anlamaya çalıştı. Arkadaşlarıyla selamlaşarak hazırlanan mangaya baktı. Yaralılar mangaya taşınarak rahat bir şekilde yerleştiler. Kahvaltı getirilmişti ama sadece birer lokma yiyip çaylarını yudumladılar. Daha önce planlandığı şekilde sırasıyla manga düzeninde arkadaşları gelip selamlaştılar. Her bir manga beşer dakika oturup sohbet etti. Çoğunun ilgisi Bahadır'a kaymıştı onu çok merak ettiklerinden olacak hemen sorular yöneltiyorlardı. Böylesi bir sohbetin askeri yoracağı uyarısını yapan Zin, Ahmet'e de ilginin gelişmesini sağladı. Zaten Ahmet'in yakınındaki arkadaşları farklı sohbetler yapıyorlar, ortama bir ses kalabalığının hakim olmasına neden oluyorlardı. Kamil Zin'i dışarı çağırarak ortamın bir anlığına sessizleşmesine yol açtı ama onlar çıkar çıkmaz da bu sesli hava tekrar esmeye başladı. Zehra da dışarıda onları bekliyordu. Zin'le birbirlerine sarıldılar. Zehra:

-Nasılsın. Ne kadar oldu seni göremedik. Özlemişiz. Zin:

-Özleseydiniz gelir görürdünüz. Ama çalışmaları biliyorum. Zaten kış oldu mu senin işlerin de çoğalıyor. Zehra:

-Eee. Ne yaparsın, Zin arkadaşın yerini doldurmak kolay olmuyor tabi ki. Neyse, sanırım fazla zaman yok. Seni bir daha bakalım ne zaman görürüz. Kamil sözlerine başlamanın telaşındaydı. Her iki arkadaşına bakarak sözü devraldı.Kamil:

-Heval Zin, biliyorum karşı çıkacaksın ama Cenk de sizinle gelecek. Olası bir kopma veye herhangi bir durumda yolları iyi tanıdığından size yardımı çok olacak. Son zamanlarda görevlerde zorlanmıyordu. Bu nedenle önerisini kabul ettik. Bayan arkadaş vermesek senin açından bir sorun çıkar mı bilmiyorum. Şimdi "haydi" desek, tüm arkadaşlar gelmeye hazırdır. Zehra arkadaşla da konuştuk. Arkadaşlar kaldırılacağı için bayan arkadaşların bu yönlü bir faydası olamayacaktır. Yani yanlış anlama....

-Yanlış anlama olmaz heval. Benim açımdan bir sorun yok, Zehra arkadaş onlar da uygun görmüşlerse gidilir. Köylülere ulaştığımızda zaten ben yalnız gideceğim. Sizi anlıyorum, arkadaşların bu noktada fedakarlıktan kaçınmayacaklarını da iyi biliyorum. Cenk için de, bu aşamadan sonra onu alıkoyamayız ama onun varlığı Bahadır'ın sadece onunla ilşkilenmesine yol açıyor. Bu bir yanıyla olumlu. Cenk'in olmadığı anlarda askerin bizlerle paylaşımı var. Ahmet'le de şimdiye kadar sadece tek bir cümle konuştu ve o da kavgaya yol açacağından önlerini kestim. Bunun dışında bir sorun yok. Yalnız.....Heval Zehra, beni yazın tekrar önerirseniz severek gelirim. Zehra dudaklarını kısarak:

***

-Devam edecek-